

smatsa

КОНТРОЛА ЛЕТЕЊА СРБИЈЕ И
ЦРНЕ ГОРЕ SMATSA доо БЕОГРАД

ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ ЗА 2016. ГОДИНУ

ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ ЗА 2016. ГОДИНУ

КОНТРОЛА ЛЕТЕЊА СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ SMATSA доо БЕОГРАД

САДРЖАЈ

1	Уводна реч Директора	6
2	О Контроли летења Србије и Црне Горе	8
2.1	Профил организације	8
2.2	Услуге у ваздушној пловидби (ANS)	8
2.3	Додатне услуге	9
3	2016. година у бројкама	10
3.1	Подаци о саобраћају у простору надлежности SMATSA доо	10
3.2	Флукуације и структура запослених у 2016. години	15
4	Унапређење управљања ваздушном пловидбом	16
4.1	Унапређења у области АТМ	17
4.2	Унапређење опреме, система и инфраструктуре	18
4.3	Унапређење АИС услуга	19
4.4	Унапређење МЕТ услуга	19
5	Развој конкурентних комерцијалних услуга	20
5.1	Калибража ЗРНС из ваздуха	20
5.2	Центар за обуку АНС особља	20
5.2.1	Обуке у оперативним јединицама контроле летења	21
5.2.2	SMATSA Ваздухопловна академија	22
5.3	Развој конкурентних комерцијалних услуга у ваздушној пловидби	23
5.4	Централизовани сервиси	23
6	Унапређење друштвене одговорности и заштита животне средине	24
7	Успешност пословања	25
7.1	Пословање у складу са SES циљевима	26
7.1.1	Безбедност	26
7.1.2	Капацитет	31
7.1.3	Трошкова ефикасност	31
7.1.4	Заштита животне средине	32
7.2	Пословање у односу на остале циљеве	33
7.2.1	Квалитет пружених услуга	33
7.2.2	Додатни показатељи успешности	36
8	Консултовање са корисницима услуга	37
8.1	Управљање ваздушним саобраћајем - АТМ	37
8.2	Ваздухопловно информисање - АИС	38
8.3	Ваздухопловне метеоролошке услуге – МЕТ	38
8.4	SMATSA Ваздухопловна академија	39
8.5	Калибража ЗРНС из ваздуха	39
9	Финансијски извештаји	41
9.1	Биланс успеха	41
9.2	Биланс стања	44
9.3	Извештај о новчаним токовима	49
9.4	Напомене уз финансијске извештаје	51
9.4.1	Основа за састављање финансијских извештаја	51
9.4.2	Преглед значајнијих рачуноводствених политика	52
9.4.3	Управљање финансијским ризиком	61
10	Извештај независног ревизора	64
11	Ознаке и скраћенице	65
12	Индекс табела, шема и слика	68
12.1	Индекс табела	68
12.2	Индекс слика	68
13	Прилози	69
	Прилог 1- Организациона структура SMATSA доо	70

Назив организације:
Контрола летења Србије и Црне Горе
SMATSA доо, Београд

Седиште:
Трг Николе Пашића 10, 11000 Београд,
Република Србија, п.ф. 640

Матични број:
17520407

ПИБ:
103170161

Телефонски број:
+381 11 3218 123

Факс:
+381 11 3240 456

Електронска пошта:
kl@smatsa.rs

Интернет адреса:
<http://www.smatsa.rs>

01

Уводна реч Директора

Година 2016. за SMATSA доо била је година изазова, али и година успеха.

Настављена је интензивна сарадња са пружаоцима услуга у ваздушној пловидби у окружењу на имплементацији, али и даљем развоју пројеката у оквиру иницијативе ЕУ о успостављању Јединственог европског неба без обзира на границе између држава.

На самом почетку године ступило је на снагу раније успостављених 11 опција директних, дуголинијских, прекограничних рута (LRDS), које се протежу кроз ваздушни простор надлежности 5 пружаоца услуга у ваздушној пловидби и то: Хрватска контрола зрачне пловидбе - ССЛ, Словеначка контрола летења, Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине ВНАНСА, пружалац услуга у ваздушној пловидби Бугарске - ВУЛАТСА и SMATSA доо и које су прихваћене од стране 6 држава. Поред наведених, Аустријски пружалац услуга у ваздушној пловидби – АУСТРОCONTROL учествовао је у пројекту у својству придруженог члана.

Паралелно са овим пројектом, наставили смо сарадњу на имплементацији – Концепта слободног планирања лета по југоисточној оси - SEAFRA концепта. Задовољство ми је да истакнем да смо са колегама из Хрватске контроле зрачне пловидбе - ССЛ и Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби Босне и Херцеговине - ВНАНСА, почев од 8. децембра 2016. године, својим корисницима ваздушног простора понудили могућност да 24 сата, изнад нивоа лета 325, слободно планирају и спроводе летове без обзира на поделу ваздушног простора међу државама или границе њихове области одговорности (AoR). Реч је о пројекту започетом у претходној години, а сам пројекат се реализује у ваздушном простору изнад територија четири државе, две државе припаднице FAB CE (Република Хрватска и Босна и Херцеговина) с једне стране, и Републике Србије и државе Црне Горе с друге стра-

Радојица Ровчанин,
директор SMATSA доо

не, које нису део FAB иницијативе. Идеја иза овог концепта је заједнички циљ да се побољша, с једне стране, безбедност и ефикасност пружања услуга у ваздушном саобраћају, а с друге стране, унапреди заштита животне средине, смањењем потрошње горива, емисије CO₂ и оксида азота. Посебан куриозитет је да су активности везане за SEAFRA спроведене у складу са Регулатором 716/2014, 7 година пре планираног датума за неограничено слободно коришћење ваздушног простора преко 9000m изнад Европе.

Важно је истаћи и да су предузете активности, као и да је остварена сарадња са циљем ширења поменутог концепта на South East Axis рути ваздушног саобраћаја у Европи (SAXFRA), како би исти укључио и простор одговорности других ANSP из окружења.

SMATSA доо је наставила сарадњу са бројним пружаоцима услуга у ваздушној пловидби како у региону, тако и шире, као и у оквиру Централизованих сервиса, потпуно новог концепта пружања одређених сервиса које је развио EUROCONTROL. Такође, SMATSA доо је током 2016. године интензивирала сарадњу са партнерима у оквиру SESAR програма.

У лето 2016. године, били смо домаћин 19. Међународног симпозијума о калибражи - International Flight Inspection Symposium (IFIS 2016), који се традиционално одражава сваке друге године под покровитељством Међународног комитета за стандарде у ваздушном простору и калибражу - International Committee for Airspace Standards and Calibration (ICASC). Током ове петодневне конференције угостили смо више од 230 представника пружаоца услуга у ваздушној пловидби из целог света и компанија које се баве калибражом у различитим видовима, почев од производње опреме и авиона за калибражу па до оних које се баве пружањем услуга калибраже, који су имали прилику да поред конференције, уживају и у природним лепотама и знаменитостима Београда.

Настављен је тренд пораста саобраћаја, па је тако простор надлежности SMATSA доо укупно током године забележио 611.000 летова, којима је пружена услуга изузетног квалитета. У односу на претходну годину остварен је пораст саобраћаја од 2,3% а током најоптерећенијег дана, 13. августа, реализовано је 2.768 летова.

Задовољство ми је да истакнем и да смо међу првим организацијама у Републици Србији и држави Црној Гори сертификовани према новој верзији ISO стандарда за менаџмент животном средином. Наиме, систем менаџмента животном средином – Environmental Management System (EMS), који

је у SMATSA доо успостављен према захтевима стандарда ISO 14001 из 2015. године, успешно је сертификован августа месеца 2016. године, а сертификат је издат за све локације у Републици Србији и држави Црној Гори на којима SMATSA доо послује. Стицањем овог сертификата јасно смо показали своју одређеност и учинак у заштити животне средине кроз контролу утицаја својих активности, а у складу са политиком и циљевима заштите животне средине.

Са циљем да буде модерна, високо квалификована и одговорна компанија, SMATSA доо константно унапређује ниво пружања услуга у ваздушном саобраћају а како би омогућила безбедно, редовно и ефикасно одвијање ваздушног саобраћаја у простору надлежности, чак и у случајевима повећаног обима и броја корисника услуга. Наставили смо активности на вишегодишњем пројекту свеобухватне модернизације система контроле летења и истовремено започели активности на инфраструктурним пројектима. Паралелно са овим, успешно смо окончали већ започете пројекте модернизације и инфраструктурне пројекте.

Наставили смо своју хуманитарну активност. У току 2016. године донирали смо финансијска средства у укупном износу од 35.000.000 динара. Значајна средства донирали смо Универзитетској дечијој клиници у Београду, Специјалној болници „Свети Сава“ у Београду, Институту за онкологију и радиологију Србије, Клиничко-болничким центрима Звездара и Бежанијска коса, а учествовали смо и у Хуманитарној акцији „Срце за децу“; Финансијски смо помогли Олимпијском комитету Србије, Народним кухињама на Косову и Метохији, великом броју установа културе, а одговорили смо и на велики број апела за помоћ које су нам упутили појединци. SMATSA доо ће и у наредном периоду, као друштвено одговорна компанија, у границама својих могућности, наставити да помаже онима којима је помоћ потребна.

Наставили смо да успешно пружамо услуге калибраже земаљских радио-навигационих уређаја из ваздуха, по раније закљученим уговорима, али и да учествујемо на међународним тендерима за пружање ових услуга. Током године смо закључили нове уговоре; уписали смо трећу класу самофинансирајућих кандидата за контролоре летења-укупно 34 кандидата, а у SMATSA Ваздухопловној академији на различитим типовима обука у 2016. години налазило се преко 120 кандидата.

И у 2017. години нас очекују бројни изазови, наставак реализације бројних започетих пројеката, а SMATSA доо ће настојати да својим активностима и убудуће оправда поверење својих корисника.

02

О Контроли летења Србије и Црне Горе

2.1 Профил организације

Контрола летења Србије и Црне Горе SMATSA доо Београд (у наставку SMATSA доо) формирана је у циљу пружања услуга контроле летења у ваздушном простору надлежности и обављања других делатности у области ваздушне пловидбе.

Оснивачи SMATSA доо су Владе Републике Србије и државе Црне Горе.

Уговором који су потписале обе владе у 2012. години, након споразума о сарадњи у области ваздушног саобраћаја закљученог између Републике Србије и државе Црне Горе, потврђен је континуитет постојања заједничког пружаоца услуга у ваздушној пловидби - SMATSA доо.

SMATSA доо у потпуности послује у складу са националном и међународном регулативом и међународним споразумима. Осим тога, SMATSA доо учествује у раду најважнијих међународних ваздухопловних организација и на најбољи начин представља Републику Србију и државу Црну Гору.

Мисија SMATSA доо је пружање квалитетних услуга у ваздушној пловидби (услуге из домена ATM, CNS, MET, AIS) цивилним и војним ваздухопловима, ради одржавања и унапређења безбедног, редовног и експедитивног ваздушног саобраћаја у ваздушном простору FIR/UIR Београд и ваздушном простору других држава, на основу међудржавних уговора, као и услуге обуке особља пружаоца услуга у ваздушној пловидби, обуке пилота авиона, калибраже уређаја и система из ваздуха и услуге одржавања ваздухоплова.

2.2 Услуге у ваздушној пловидби (ANS)

Основну делатност SMATSA доо представља пружање услуга у ваздушној пловидби (ANS) које обухватају:

1. Услуге у ваздушном саобраћају (ATS - Air Traffic Services),
2. Услуге комуникације, навигације и надзора (CNS - Communication, Navigation and Surveillance),
3. Услуге ваздухопловног информисања (AIS - Aeronautical Information Services) и
4. Ваздухопловне метеоролошке услуге (MET - Aeronautical Meteorological Services).

Србија, Црна Гора и Босна и Херцеговина су повериле SMATSA доо пружање услуга у ваздушном саобраћају.

Простор надлежности SMATSA доо обухвата ваздушни простор изнад:

1. Републике Србије,
2. државе Црне Горе,
3. међународних вода у Јадранском мору и
4. источног дела Босне и Херцеговине, изнад нивоа лета 325 (FL325).

извор: Eurocontrol

Слика 1. Територија изнад које SMATSA доо пружа услуге у ваздушној пловидби

2.3 Додатне услуге

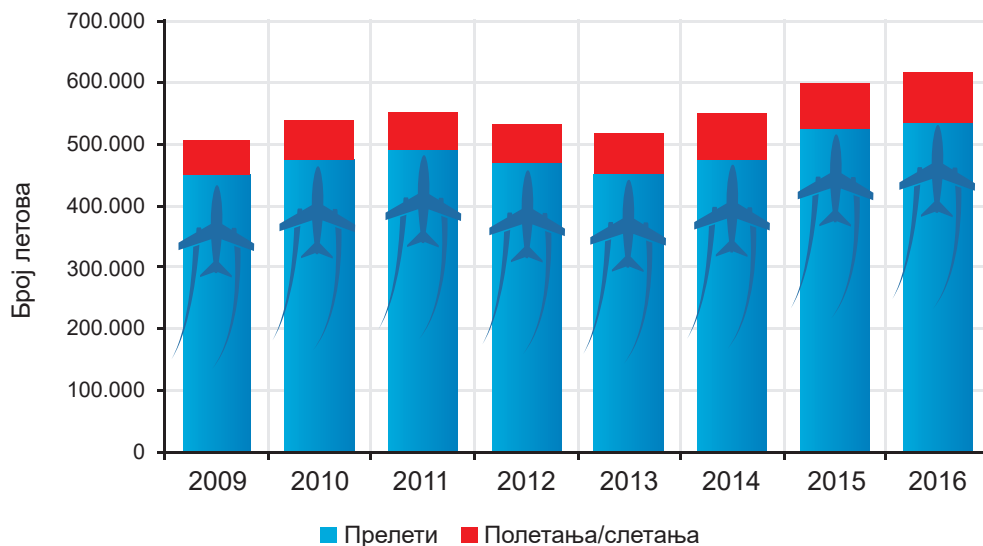
Осим услуга у ваздушној пловидби, SMATSA доо пружа и додатне услуге које подразумевају:

1. школовање ANS особља и пилота
2. калибражу ЗРНС из ваздуха и
3. одржавање ваздухоплова

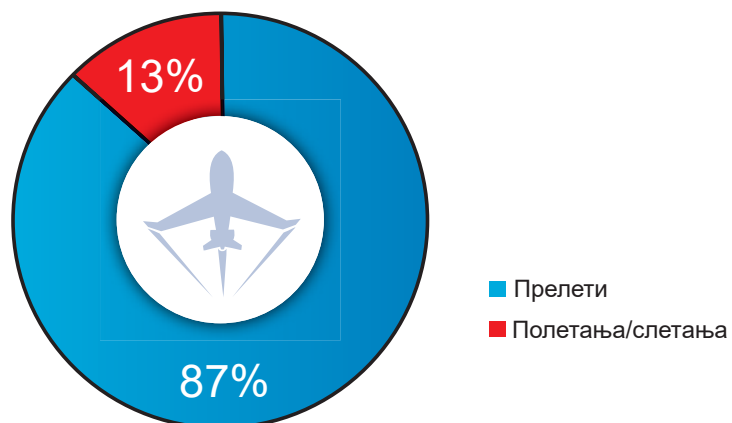
03

2016. година у бројкама

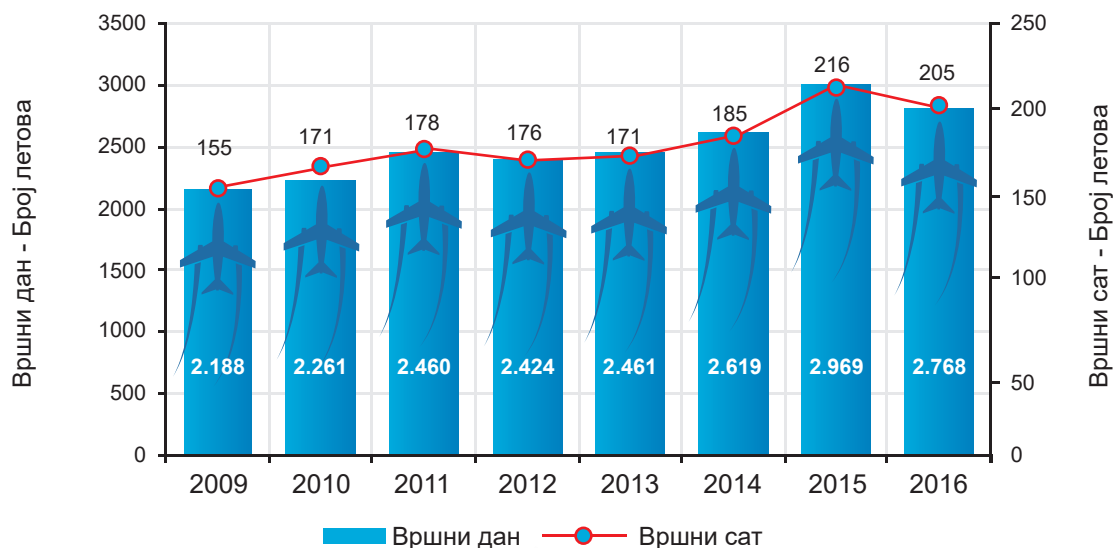
3.1 Подаци о саобраћају у простору надлежности SMATSA доо

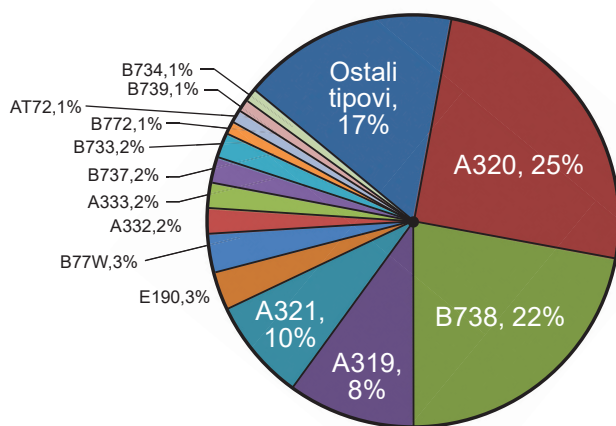
Слика 2. Број летова у периоду од 2009. до 2016. године

Слика 3. Расподела летова у 2016. години

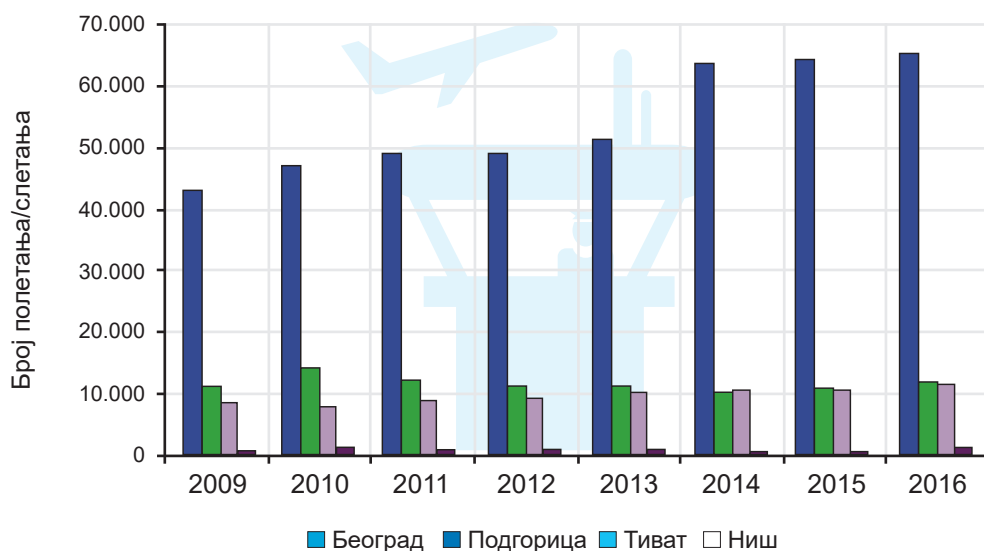

Слика 4. Вршни дан и вршни сат у периоду од 2009. до 2016. године

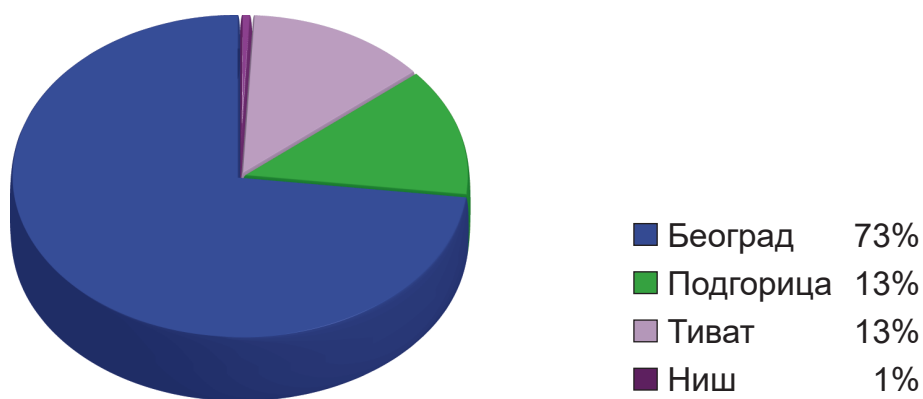

Слика 5. Учешће појединих типова ваздухоплова у 2016. години

Слика 6. Број полетања и слетања по аеродромима у периоду од 2009. до 2016. године

Слика 7. Расподела саобраћаја на појединим аеродромима у 2016. години

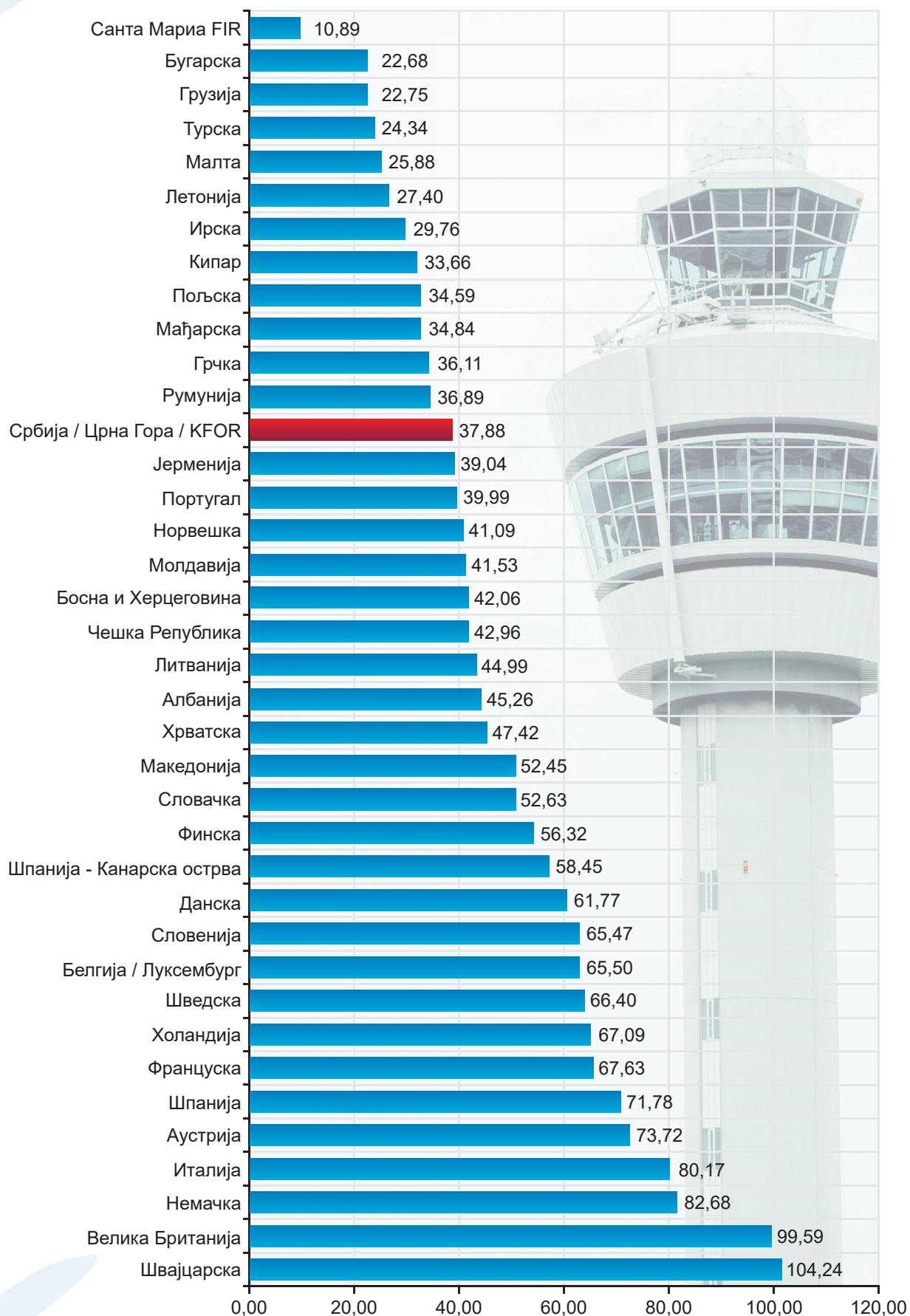

Слика 8. Број сервисних јединица у периоду од 2009. до 2016. године

Слика 9. Просечна дужина лета и просечан MTOW у FIR Београд у периоду од 2009. до 2016. године

Слика 10. Јединица рутне накнаде у 2016. години

3.2 Флукуације и структура запослених у 2016. години

Ангажовање одговарајућег броја извршилаца у 2016. години било је условљено потребама стручних служби SMATSA доо, као и одласцима запослених у пензију. Број одласака запослених је незнатно изнад броја долазака, што је резултирало да просечан број на нивоу године буде на нивоу планираног.

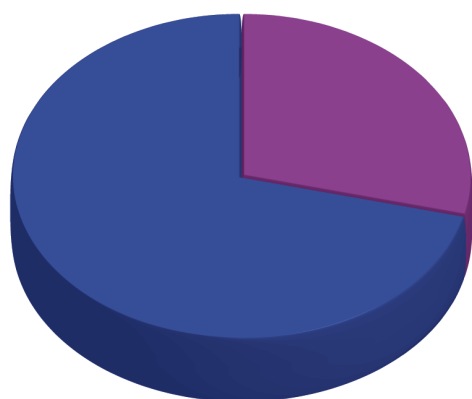

Табела 1. Флукуације запослених у 2016. години по месецима

Флукуације	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII
Доласци (+)	1	1	1	2	0	0	1	2	0	8	2	8	26
Одласци (-)	0	2	2	2	0	3	3	0	4	3	1	8	28

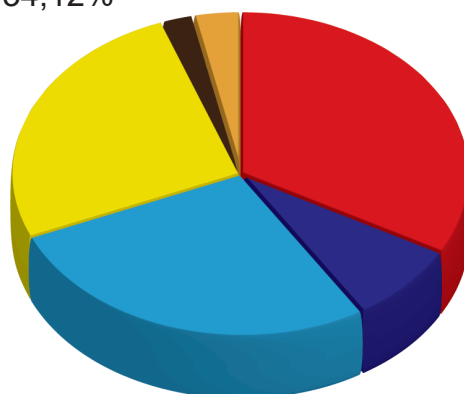
На следећим сликама приказана је структура запослених на крају 2016. године, према полу, квалификационим групама и старости.

■ Мушки 70,91%
■ Женски 29,09%

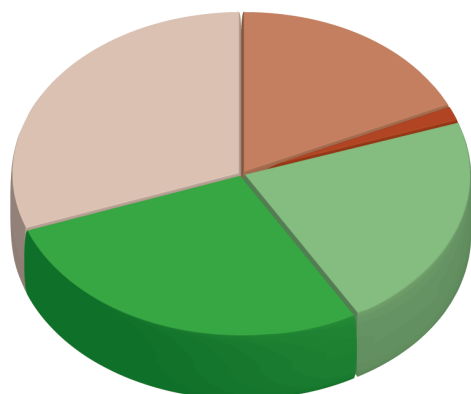

Слика 11. Структура запослених према полу

■ I, II, III 1,13%
■ IV, V 26,80%
■ VI 9,12%
■ VII 34,12%
■ IV + Школа
КОНТОЛЕ
Летења 28,49%

Слика 12. Структура запослених према квалификационим групама

■ До 25 1,80%
■ 26-35 21,76%
■ 36-45 27,96%
■ 46-55 30,33%
■ 56-65 18,15%

Слика 13. Старосна структура запослених према квалификационим групама

04

Унапређење управљања ваздушном пловидбом

SMATSA доо је и у 2016. години реализовала низ активности које доприносе унапређењу квалитета пружених услуга у ваздушној пловидби. Улагање у унапређење ANS система и реализација планираних активности у областима ATM,

CNS, MET и AIS значајно доприносе безбедности, редовности и ефикасности одвијања ваздушног саобраћаја, оптимизацији управљања протоком и капацитетом ваздушног саобраћаја

4.1 Унапређења у области АТМ

У оквиру пројекта успостављања рута за планирање прекограничног директног саобраћаја (LRD – Long Range DCTs), 4. фебруара 2016. године успешно је завршена имплементација 11 LRD опција које се протежу од словеначко-аустријске до бугарско-турске границе. Иницијатива, у којој су учествовали представници пружаоца услуга у ваздушној пловидби Словеније, Хрватске, БиХ, Црне Горе, Србије, Бугарске и Аустрије, резултирала је увођењем пет рута за употребу током дана и шест ноћних рута.

У циљу повећања капацитета ваздушног простора 4. фебруара 2016. године пуштена је у оперативни рад нова секторизација у оквиру обласне контроле летења Београд. Почетак оперативне примене протекао је без проблема.

Током 2016. године настављене су активности у оквиру пројекта примене концепта прекограничног слободног планирања рута (Free Route Airspace), једног од кључних побољшања у оквиру иницијативе ЕУ о успостављању Јединственог европског неба. Технолошка и системска решења примењена приликом увођења концепта прекограничног слободног планирања рута на југоисточној оси (SEAFRA – South-East Axis Free Route Airspace)¹ у ноћном периоду, тестирана су кроз real time симулацију у Hungaroccontrol-овом центру CRDS у Будимпешти. На основу резултата симулације извршене су модификације које су прилагодиле ноћни концепт слободног планирања рута целодневној примени. Дана 8. децембра 2016. године, примена слободног планирања рута на југоисточној оси изнад нивоа лета FL325 проширена је на период од 24h.

Поред тога, започете су активности везане за планирање и валидацију иницијативе за проширење хоризонталних граница SEAFRA. Након низа консултација, 29. новембра 2016. године у Љубљани је одржан први званични састанак представника 5 пружалаца услуга у ваздушној пловидби који пружају услуге у 6 држава (Србија, Црна Гора, БиХ, Хрватска, Словенија и Аустрија), на коме је потврђена спремност за спајање два прекогранична концепта слободног планирања летова – SEAFRA

и SAXFRA².

Осим сагледавања акција неопходних за спровођење ове иницијативе, директори пет провајдера су усагласили текст споразума о сарадњи чије се потписивање очекује у 2017. години.

У току 2016. године израђена је пројектно-инвестициона документација, спроведен је поступак набавке софтверског и хардверског унапређења TopSky-АТС система корак 1, у склопу SUSAN програма модернизације, и закључен уговор са произвођачем система, компанијом Thales Air system SAS из Француске. Имплементацијом софтверске и хардверске надоградње TopSky-АТС система корак 1 повећаће се интероперабилност система са суседним земљама, што ће омогућити нове алате и побољшање функција. Тиме ће се пружити додатна подршка FRA 24h концепту, чиме се стварају предуслови да систем подржи најављено повећање саобраћаја. Увођењем приказивања downlinked параметара Enhanced Mode S из ваздухоплова и имплементацијом IODE интерфејса за повезивање TopSky-АТС система са Fallback АТМ системом, повећаће се ниво безбедности услуге коју пружа SMATSA доо. Фазе дизајна система, валидације, инсталације, интеграције, припреме безбедносне и системске документације, као и припреме за оперативни рад спровешће се у току 2017. године. Почетак оперативног рада је планиран за фебруар 2018. године.

У првом кварталу 2016. године спроведен је поступак набавке и закључен је уговор са компанијом SiATM из Шведске. У склопу прве фазе уговора имплементирана је основна верзија Fallback АТМ система која подржава оперативни концепт TopSky-АТС система (оперативног система са удаљеним радним станицама у АКЛ Београд и АКЛ Подгорица). Имплементацијом прве фазе Fallback АТМ система, омогућен је поузданији рад пружаоца услуге контроле летења, континуитет пружања услуге у ваздушном саобраћају са смањеним капацитетом и пружање услуга до ступања на снагу мера регулације саобраћаја. Fallback АТМ систем је пуштен у оперативни рад 8. децембра 2016. године.

¹ простор прекограничног слободног планирања рута који обухвата ваздушни простор Србије, Црне Горе, Хрватске и Босне и Херцеговине

² простор прекограничног слободног планирања рута који обухвата ваздушни простор у надлежности пружаоца услуга у ваздушној пловидби Аустрије и Словеније

4.2 Унапређење опреме, система и инфраструктуре

Имплементација нових технологија у складу са захтевима Јединственог европског неба је примарни задатак SMATSA доо, који захтева континуирано улагање у опрему, системе и инфраструктуру. Пројекти кроз које се врше унапређења објеката, инфраструктуре и система често обухватају период од неколико узастопних година. У таквим случајевима се кроз извештај о реализацији током једне године могу уочити само парцијални резултати реализације комплетног циља.

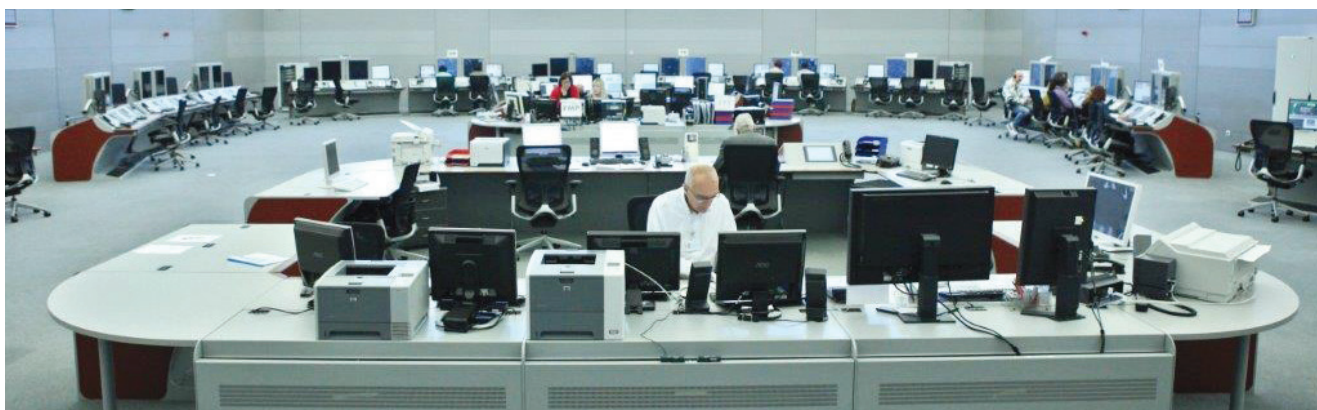
У току 2016. године SMATSA доо је успешно окончао неколико претходно започетих великих пројеката:

- Завршена је реконструкција објекта АКЛ Тиват, чиме је извршено неопходно повећање корисне површине објекта и унапређење одговарајуће инфраструктуре.
- Завршена је имплементација LLZ уређаја у АКЛ Тиват. Овај уређај се оперативно користи од 07.01.2016. године.
- Завршена је имплементација DVOR/DME уређаја на локацијама АКЛ Београд и АКЛ Вршац. Оперативно коришћење уређаја на локацији АКЛ Вршац започето је 06.09.2016. године, а на локацији АКЛ Београд 03.11.2016. године.
- Завршено је планирано унапређење телекомуникационе и електроенергетске инфраструктуре у оквиру ПСС АКЛ Ниш, којим су објекти Пријемног центра Ниш и гониометра повезани са објектом АКЛ Ниш.
- Извршена је надоградња система за надзор и управљање (TMCS) у оквиру система за говорну комуникацију VCS. Реализација релевантних тест алата коришћењем виртуелне инфраструктуре предвиђена је за наредну годину.

Поред тога, током 2016. године су започете или настављене активности на реализацији значајних инфраструктурних пројеката:

- Прибављање земљишта неопходног за инсталацију терминалног радара за потребе ТМА Београд, као и земљишта за изградњу радарске станице за прекривање југоисточног простора надлежности.
- Започето је извођење радова на реконструкцији трафостаница, електроенергетских постројења и објеката на локацијама АКЛ Поникве и РС Кошевац.
- Настављене су активности на реализацији пројекта изградње анекса зграде ЦКЛ Београд са торњем АКЛ Београд.
- Започет је пројекат реализације SMATSA IP комуникационе мреже, који представља део активности на реализацији увођења преноса говора и података коришћењем IP протокола.
- Започет је пројекат набавке и инсталације ILS/DME и DVOR уређаја.

Током 2016. године донета је Одлука о пренамени објекта „Зграда школског центра са анексом у приземљу и са додатним делом за симулатор“, у „Технички центар контроле летења“, са наменом коришћења за потребе инсталације техничких уређаја и система у функцији контроле летења. Предвиђено је да се овај објекат између осталог користи и за измештање Предајног центра Београд и у складу са тим је израђен одговарајући пројектни задатак за реконструкцију дела овог објекта, а поступак израде одговарајуће техничке документације започет је изградом идејног решења.

4.3 Унапређење AIS услуга

извор: Eurocontrol

Услуге ваздухопловног информисања (AIS) подразумевају пружање ваздухопловних информација/података неопходних за безбедну, редовну и експедитивну ваздушну пловидбу.

Процеси ваздухопловног информисања су уређени међународним стандардима и препорученом праксом садржаном у заједничким захтевима Јединственог европског неба.

Почетком 2016. године је закључен Уговор о одржавању софтвера за EAD, основног система који се користи у пружању услуга ваздухопловног ин-

формисања. Новим уговором о одржавању обезбеђен је несметан наставак коришћења система. У циљу унапређења услуге ваздухопловног информисања, у 2016. години је успешно окончан поступак набавке консултантских услуга у вези израде мапе пута за потпуно усаглашавање процеса у SMATSA доо са ADQ-ом, израде студије изводљивости имплементације система за складиштење ваздухопловних података и директну електронску везу са изворима података.

4.4 Унапређење MET услуга

У циљу унапређења безбедности, редовности и експедитивности ваздушне пловидбе, SMATSA доо обезбеђује ваздухопловне метеоролошке услуге у складу са националним и међународним стандардима и регулативама.

У 2016. години, SMATSA доо се придружила иницијативи Хрватске контроле зрачне пловидбе (Crocontrol) у пројекту eGAFOR. Циљ пројекта је да се развије, утврди и уврсти у MET услуге нови производ eGAFOR, који је првенствено намењен летовима на малим висинама који су посебно осетљиви имајући у виду орографију, величину ваздухоплова, искуства пилота и сл. У планирању Пројекта eGAFOR учествује осам METSP из региона и IBL Software Engineering као индустријски партнер.

У оквиру пројекта централизовања прогностичке функције током 2016. године набављена је и имплементирана најновија верзија MESSIR софтвера. На локацијама АКЛ Ниш и АКЛ Краљево систем за претполетно информисање је пуштен у пробни рад, а почетак оперативног коришћења система планиран је за наредну годину.

05

Развој конкурентних комерцијалних услуга

Активности на реализацији планираних циљева који се односе на развој конкурентних комерцијалних услуга у ваздушној пловидби, централизоване сервисе, школовање ваздухопловног особља, калибражу ЗРНС из ваздуха спроведене су у оквиру релевантних организационих јединица.

5.1 Калибража ЗРНС из ваздуха

Савремена опрема и компетентни стручни кадар омогућавају SMATSA доо да пружа услуге калибраже земаљских радио - навигационих средстава (ЗРНС) из ваздуха, да врши проверу летних процедура, као и да пружа услуге испитивања која се односе на одабир локације за постављање новог ЗРНС. За те сврхе користи се модеран ваздухоплов Hawker Beechcraft King Air 350 са уграђеном опремом за калибражу (AD-AFIS-260), који SMATSA доо користи за сопствене потребе, али и пружа услуге екстерним корисницима.

Пружање услуга се врши у складу са захтевима и препорукама који су дефинисани у документима

Међународне организације за цивилну авијацију (International Civil Aviation Organization - ICAO) - Annex 10, Annex 14 и Doc 8071.

Под окриљем SMATSA доо, Међународни симпозијум о калибражи IFIS 2016, организован је у Београду од 13. до 17. јуна 2016. године. То је био први догађај овог типа у региону, а укупно је учествовало 293 представника из 50 земаља са 6 авиона. За организацију петодневног симпозијума, SMATSA доо је награђена највишом оценом од стране председника Међународног комитета за ваздухопловне стандарде и калибражу (ICASC).

5.2 Центар за обуку ANS особља

Центар за обуку SMATSA доо је овлашћени центар за школовање и усавршавање контролора летења, ваздухопловно техничког и ваздухопловно метеоролошког особља. Програми обуке усклађени су са захтевима ESARR, националном и међународном регулативом, као и са ICAO стандардима.

Центар за обуку SMATSA доо осим школовања за сопствене потребе, пружа услуге обуке и екстерним корисницима, како организацијама тако и појединцима.

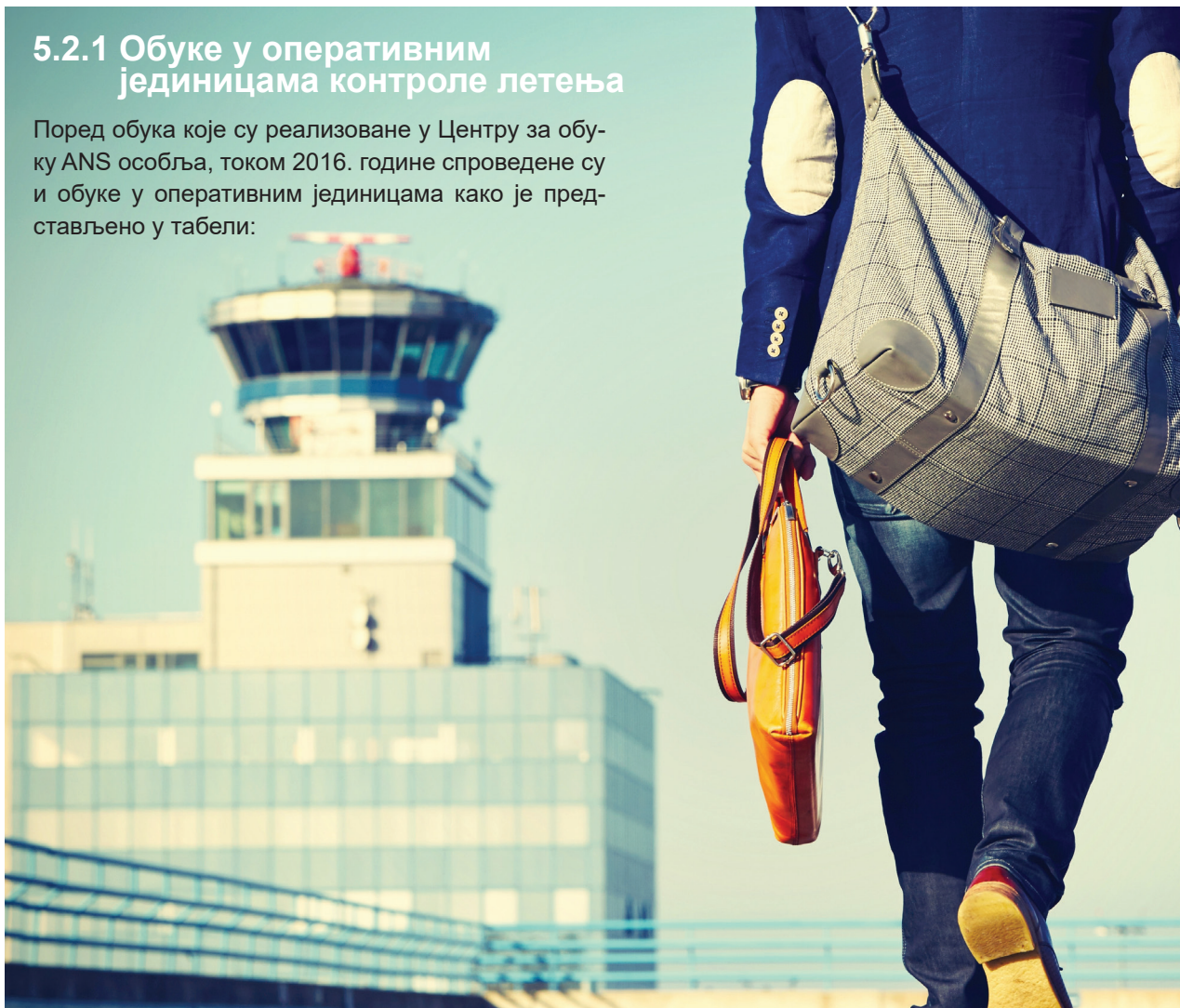
Најзначајније обуке реализоване у 2016. години у складу са планом извођења обука у Центру за обуку ANS особља приказане су у наредној табели.

Табела 2. Степен реализације обука у оквиру Центра за обуку ANS особља

Назив обуке	Степен реализације и образложење
II самофинансирајућа класа КЛ – II група ADI/TWR Rating Training	Број планираних кандидата: 10 Број реализованих кандидата: 10 Број часова теоријске наставе: 210 - Реализовано: 100%
III самофинансирајућа класа КЛ – I група Basic Training	Број планираних кандидата: 21 Број реализованих кандидата: 21 Број часова теоријске наставе: 346 - Реализовано: 100%
Обука за стицање овлашћења APS-RAD/SRA/PAR	Број планираних кандидата: 5 Број реализованих кандидата: 5 Број часова теоријске наставе: 96 - Реализовано: 100%
Обука за стицање овлашћења Прилазна контрола – процедурална (APP)	Број планираних кандидата: 4 Број реализованих кандидата: 4 Број часова теоријске наставе: 190 - Реализовано: 100%
Обука за инструкторе обуке на радном месту ОЈТI	Број планираних кандидата: 8 Број реализованих кандидата: 8 Број часова теоријске наставе: 84 - Реализовано: 100%

5.2.1 Обуке у оперативним јединицама контроле летења

Поред обука које су реализоване у Центру за обуку ANS особља, током 2016. године спроведене су и обуке у оперативним јединицама како је представљено у табели:

Табела 3. Обуке у оперативним јединицама контроле летења у 2016. години

Назив обуке	Степен реализације и образложење
Обука за стицање овлашћења APS-TCL LYBA (ЦКЛ Београд)	6 кандидата, успешност обуке 100%
Обука за стицање овлашћења ADI-GMC/AIR LYBE (АКЛ Београд)	17 кандидата, урађено је 15%. Процент успешности спроведених процена је 100%. Рокови трајања за две обуке су продужени и обуке се настављају у 2017. години.
Обука за FALLBACK радарски систем; LVP фаза 1 и промене система светлосног обележавања, VOR/DME BGD и нове APP процедуре; измене у коришћењу ССО - блок 6 (Deicing platform „N“) (АКЛ Београд)	67 кандидата, успешност обуке 100%.
Обука за стицање овлашћења ADI-TWR и APP Батајница (АКЛ Батајница)	1 кандидат ADI-TWR, 2 кандидата за APP, успешност обуке 100%.
Обука за стицање овлашћења APS-TCL (АКЛ Подгорица)	6 кандидата, успешност обуке 100%.

5.2.2 SMATSA Ваздухопловна академија

SMATSA Ваздухопловна академија је у 2016. години реализовала 4.089 часова теоријске наставе, док је било планирано 3.801 час. Разлог веће реализације су додатни курсеви: PPL курс, MCC курс, настава из ваздухопловног енглеског језика, као и додатна настава.

Осим тога, у току 2016. године уписано је укупно 49 кандидата, док је у целом периоду константно било присутно 125 кандидата.

Релизовани број сати налета у 2016. годни износи 7.044 сати што је у односу на план од 6.528 сати више за 8%.

У оквиру SMATSA Ваздухопловне академије пружају се и услуге одржавања ваздухоплова. С тим у вези, у току 2016. године закључени су нови уговори за пружање услуга са компанијама из Бугарске и Србије.

5.3 Развој конкурентних комерцијалних услуга у ваздушној пловидби

У циљу обезбеђења услова за пружање конкурентних услуга у ваздушној пловидби у простору надлежности SMATSA доо током 2016. године настављена је сарадња на проширењу концепта прекограничног слободног планирања летова са провајдерима из региона.

Програм SESAR (Single European Sky ATM Research) омогућава имплементацију технолошког аспекта политике Јединственог европског неба (Single European Sky). Започет још 2003. године, у фази дефиниције програма, генерисан је Европски ATM мастер план European ATM Master Plan document. Потом, у развојној фази програма SESAR, идентификоване су две фазе SESAR 1 (2008-2016) и SESAR 2020 – који покрива временски период од 2016. до 2020. године и даље.

Као резултат преговора SMATSA доо са компанијом Thales око услова за учешће SMATSA доо у заједничким пилот пројектима (PCP) у оквиру SESAR2020, 30. маја 2016. године закључен је уговор о сарадњи на основу кога ће SMATSA доо

кроз Thales Air System SAS конзорцијум учествовати у заједничким пилот пројектима (PCP), у статусу „linked third party“:

Уговором о сарадњи између SMATSA доо и THALES регулисана су права и обавезе, као и основни принципи сарадње у оквиру Програма SESAR 2020, на билатералном нивоу. Потписивањем билатералног уговора SMATSA доо је истовремено прихватила и права и обавезе које су регулисане Membership Agreement. Током октобра 2016. године потписани су уговори за четири појединачна пилот пројекта у којима ће представници SMATSA доо активно учествовати:

- **Trajectory based Free Routing — PJ06 ToBeFREE,**
- **Advanced separation management PJ10 PROSA,**
- **4D Trajectory Management — PJ18 4DTM,**
- **PJ24 VLD Network Collaborative Management PJ24 NCM.**

5.4 Централизованани сервиси

SMATSA доо је у протеклом периоду активно учествовала на пројекту Eurocontrol-a у вези централизованих сервиса.

SMATSA доо се удружила у различите конзорцијуме и поднела заједничке понуде за 7 CFT (Call for Tender):

- **CS1 (Flight Plan and Airport Slot Consistency Service - FAS),**
- **CS6.2 (Management of Common Network Resources Service/Mode S Interrogator Code Allocation - CNR/MICA),**
- **CS6.3 (Management of Common Network Resources Service/Radio Frequency Function - CNR/RFF),**
- **CS6.5 (Management of Common Network Resources Service/European IPS Repository - CNR/EIPR),**
- **CS6.6 (Management of Common Network Resources Service/Security Certificate Service - CNR/SCS),**
- **CS6.7 (Management of Common Network Resources Service/Operation and Coordination of Network Security - CNR/OCNS) и**
- **CS7.1 (Network Infrastructure Performance monitoring and analysis Service/Performance monitoring of Data-link communication, Surveillance avionics, TCAS and RVSM - NIPS/CNS-PERF).**

У 2016. години, за CS-ове 6.3 и 6.7 Eurocontrol је изабрао конзорцијуме у којима је SMATSA доо члан као прворангиране, а за CS 6.2 и CS 1 као другорангиране. И поред завршене евалуације понуда и извршеног избора од стране Eurocontrol-a за неке CS-ове, још увек није одобрено склапање уговора ни за један CS (одобрење врши Provisional Council). Евалуација понуда односно преговори са понуђачима за CS-ове 6.5 и 7.1 није завршена у 2016. години. Почетком октобра 2016. године је објављен позив (CFT) за CS 5 – European ATM Information Management Service (EAIMS) и SMATSA доо је ушла у нови конзорцијум.

06

Унапређење друштвене одговорности и заштита животне средине

У SMATSA доо је у 2016. години успешно завршена сертификација система управљања заштитом животне средине према захтевима стандарда ISO 14001:2004. Поступку издавања сертификата су претходила припрема за сертификацију, предсертификациона екстерна провера и сам поступак сертификације.

У току 2016. године извршена су мерења електромагнетног зрачења у животној средини на уређајима и средствима SMATSA доо која се налазе на 25 локација у Србији.

Крајем 2016. године одржан је састанак са представницима Министарства пољопривреде и заштите животне средине на тему праћења и мерења нејонизујућег зрачења. У оквиру документоване службене белешке, представници сектора CNS из SMATSA доо су позвани да се укључе у јавну расправу која ће бити спроведена приликом разматрања очекиваних измена и допуна Закона о заштити од нејонизујућег зрачења.

У области управљања отпадом SMATSA доо је у потпуности усаглашена са законским захтевима Србије и Црне Горе. Сав опасан и неопасан отпад складишти се у одговарајућим посудама и на одговарајући начин. Закључени су уговори са овлашћеним оператерима за преузимање отпада и коначно збрињавање у оквиру животног циклуса. Извршено је обавезно годишње извештавање Агенција за заштиту животне средине у Србији и у Црној Гори.

Унапређење у сегменту праћења расходоване имовине, корисне фурде и отпада, спровешће се кроз софтверску апликацију за чију израду је крајем 2016. године покренута јавна набавка. Апликација ће укључити и токове електрично-електронских и других производа који се увозе, а који подлежу извештавању и плаћању еколошке таксе за посебне токове отпада. Апликација ће увезати листе расхода, законске и интерне обрасце који ће документовано пратити токове расходованих основних средстава, имовине и отпада.

07

Успешност пословања

У складу са уредбама Европске комисије, праћење успешности пословања пружалаца услуга у ваздушној пловидби врши се у складу са Шемом оствареног учинка, која подразумева праћење индикатора у оквиру 4 кључне области: безбедност, капацитет, трошковна ефикасност и заштита животне средине. Уредбе Европске комисије које се односе на други референтни период (ЕУ) 390/2013 и 391/2013, још увек нису преведене у законодавство Републике

Србије и државе Црне Горе, чиме SMATSA доо није у обавези да извештава у вези са њима. Међутим, с обзиром на активности у вези са могућом интеграцијом ЕСАА партнера у трећи референтни период (од 2020. године), а имајући у виду циљеве наведене у Стратешком плану пословања за период 2016 – 2020 и Годишњем плану пословања за 2016. годину, у наредном поглављу дат је преглед реализације у односу на постављене циљеве.

7.1 Пословање у складу са SES циљевима

7.1.1 Безбедност

Оцена и праћење нивоа безбедности у систему SMATSA доо заснива се на праћењу безбедносних индикатора у различитим деловима система.

Безбедносни индикатори у контексту Шеме оствареног учинка у другом референтном периоду омогућавају праћење стања система управљања безбедношћу пружаоца услуга у ваздушној пловидби (SMS индикатори), а односе се на:

- **ефикасност система управљања безбедношћу,**
- **ниво употребе RAT методологије, и**
- **ниво примене културе правичности и поверења (Just Culture).**

Прикупљање информација и процена стања у домену SMS индикатора врши се попуњавањем стандардизованих упитника. Праћење ових индикатора од стране SMATSA подразумева годишњу анализу EASA процене базиране на информацијама достављеним путем упитника. Уколико је потребно, на основу процене SMATSA предузима одговарајуће корективне мере.

Праћење SMS индикатора врши се добровољно, у циљу припреме за имплементацију регулативе која за сада није обавезујућа за Републику Србију и државу Црну Гору, али се њена имплементација у правни систем очекује у наредном периоду.

Табела 4. Циљане и остварене вредности SMS индикатора по захтеву ДЦВ за 2016. годину

Група SMS индикатора	Прихватљив ниво безбедности	Остварено
I.1. Ефективност система управљања безбедношћу <i>SMS Effectiveness</i>	ИСПУЊЕН ЗА 2015. (за 2016. се ради током 2017.) НЕМА ПРОПИСАНИХ УПОРЕДНИХ ВРЕДНОСТИ ЗА 2015. ГОДИНУ	1. Управљање политиком безбедности и безбедносним циљевима: D 2. Управљање безбедносним ризицима: D 3. Безбедносне гаранције: D 4. Унапређење безбедности: D 5. Безбедносна култура: C
I.2. Ниво употребе RAT методологије <i>Application of RAT Methodology</i>	НЕМА ПРОПИСАНИХ УПОРЕДНИХ ВРЕДНОСТИ ЗА 2016. ГОДИНУ	1. Нарушавање безбедног раздвајања ваздухоплова: Major - B5x1 догађај /B4x1 догађај; (100% примењен RAT) 2. Неовлашћени улазак на ПСС: Није било пријављених догађаја 3. АТМ специфични догађаји ● Ability to provide safe but degraded ATM services: C5x5 догађаја; ● No effect on ATM services: E5x4 догађаја; ● Not determined: D5x1 догађај (100% примењен RAT за догађаје за које је поднета пријава)
I.3. Ниво примене културе правичности и поверења <i>Application Just Culture</i>	НЕМА ПРОПИСАНИХ УПОРЕДНИХ ВРЕДНОСТИ ЗА 2015. ГОДИНУ	Попуњен Упитник достављен ДЦВ - у

Табела 5. Циљане и остварене вредности SMS индикатора по захтеву АЦВ за 2016. годину

Ефективност SMS система пружаоца услуга у ваздушној пловидби (Група SMS индикатора)	Прихватљив ниво сигурности	Испуњен/није испуњен прихватљив ниво сигурности
SI.1.	Ефективност система управљања сигурношћу <i>SMS Effectiveness</i>	ИСПУЊЕН ЗА 2015. (за 2016. се ради током 2017.) НЕМА ПРОПИСАНИХ УПОРЕДНИХ ВРЕДНОСТИ ЗА 2015. ГОДИНУ 1. Управљање политиком безбедности и безбедносним циљевима: D 2. Управљање безбедносним ризицима: D 3. Безбедносне гаранције: D 4. Унапређење безбедности: D 5. Безбедносна култура: C
SI.2.	Ниво употребе RAT методологије <i>Application of RAT Methodology</i>	НЕМА ПРОПИСАНИХ УПОРЕДНИХ ВРЕДНОСТИ ЗА 2016. ГОДИНУ 1. Нарушавање сигурног раздвајања ваздухоплова: Није било пријављених догађаја 2. Неовлашћени улазак на ПСС: Није било пријављених догађаја 3. Догађаји специфични за АТМ: ● Ability to provide safe but degraded ATM services: C4x1 догађај ; ● No effect on ATM services: E5x4 догађаја ; ● Not determined: D5x1 догађај (100% примењен RAT за догађаје за које је поднета пријава)
SI.3.	Ниво примењене културе правичности и поверења <i>Application Just Culture</i>	НЕМА ПРОПИСАНИХ УПОРЕДНИХ ВРЕДНОСТИ ЗА 2015. ГОДИНУ Попуњен Упитник достављен АЦВ-у

Поред тога, оцена ефикасности система управљања безбедношћу врши се на бази безбедносних индикатора прописаних на националном нивоу од стране ваздухопловних власти (ДЦВ и АЦВ). Анализа

безбедносних индикатора врши се на годишњем нивоу, а резултати за 2016. годину представљени су у табели.

Табела 6. Циљане и остварене вредности индикатора безбедности по захтеву ДЦВ за 2016. годину

Група АТМ индикатора (догађаји са директним АТМ учешћем)		Прихватљив ниво безбедности	Остварене вредности
I.4.	Број удеса/несрећа са уделом АТМ-а <i>ATM caused Accidents</i>	0,00335	0 несрећа са уделом АТМ
I.5.	Број озбиљних незгода са уделом АТМ-а <i>ATM caused Serious Incidents</i>	3	0 озбиљних незгода са уделом АТМ
I.6.	Број битних незгода са уделом АТМ-а <i>ATM caused Major Incidents</i>	33	2 битне незгоде са уделом АТМ
Група CNS индикатора (АТМ специфични / посебни ванредни догађаји)		Прихватљив ниво безбедности	Остварене вредности
I.7.	Број отказа DPS	<8 догађаја (кварова) годишње	просечно 0,33 кварова годишње
I.8.	Укупно трајање прекида рада SSR радарских станица	<500 минута годишње	вредност индикатора је 61,4 минута
I.9.	Укупно трајање прекида рада PSR радарских станица	<2000 минута годишње	вредност индикатора је 337,9 минута
I.10.	МТВО-средње време између отказа LOC ILS-а 12 (CAT III)	>4.500 часова годишње	Није било отказа - МТВО[h]= /
I.11.	МТВО-средње време између отказа LOC ILS-а 30 (CAT I)	>1.500 часова годишње	Није било отказа - МТВО[h]= /
I.12.	Број губитака или деградација једне или више радних фреквенција	<50 догађаја годишње	просечно 14,66 прекида сервиса на годишњем нивоу
Група циљаних индикатора		Прихватљив ниво безбедности	Остварене вредности
I.15.	Догађаји који се односе на сударе Collisions related (<i>MID-AIR, on the ground between acf/ vehicle/ person/obstruction</i>)		Трогодишњи просек 0,333 (1 догађај у 2014. години)
I.16.	Догађаји који се односе на раздвајање ваздухоплова Separation related (<i>Separation minima infringement, Inadequate separation</i>)	ПРАТИ СЕ КРЕТАЊЕ У ОДНОСУ НА ПРОШЛОГОДИШЊУ ВРЕДНОСТ	Трогодишњи просек 2,666
I.17.	Догађаји који се односе на безбедност на ПСС Runway related (<i>Runway excursion, Runway Incursion where avoiding action was necessary/ not necessary</i>)		Трогодишњи просек 1

Група циљаних индикатора	Прихватљив ниво безбедности	Остварене вредности
I.18.	<p>Догађаји који се односе на одступања ваздухоплова Aircraft deviations related (<i>Acf deviation from ATC clearance, Acf deviation from applicable ATM regulation, Acf deviations from applicable published ATM procedures, Deviations from aircraft ATM-related equipment carriage and operations, as mandated in applicable regulation(s)</i>)</p>	Трогодишњи просек 7
I.19.	<p>Догађаји који се односе на висину ваздухоплова у лету Altitude related (<i>Level Bust LB, Controlled Flights Into Terrain/CFIT, Near Controlled Flight Into Terrain/CFIT</i>)</p>	Трогодишњи просек 1,666
I.20.	<p>Догађаји који се односе на неадекватну употребу ваздушног простора Unauthorised penetration of airspace related</p>	Трогодишњи просек 5,333
I.21.	<p>Догађаји који се односе на изостанак или неадекватну комуникацију пилот-контролор Communication related (<i>Prolonged Loss of Communication/ PLOC, inadequate usage of phraseology, language issues</i>)</p>	Трогодишњи просек 9,333
I.22.	<p>Догађаји који се односе на губитак контроле над ваздухопловом Loss of control in flight related (<i>MET conditions, Wake turbulence...</i>)</p>	Нема података
I.23.	<p>Догађаји који се односе на остале услуге пружаоца услуга у ваздушној пловидби Other (<i>Other services within ANSP, like AIS, SEC and other</i>)</p>	<p>MET:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 2015. година: 11 догађаја, ● 2016. година: 36 догађаја; <p>MED:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 2015. година: 19 догађаја, ● 2016. година: 18 догађаја; <p>SEC:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● 2015. година: 3 догађаја, ● 2016. година: 2 догађаја.

Табела 7. Циљане и остварене вредности сигурносних индикатора по захтеву АЦВ за 2016. годину

Индикатори за догађаје са директним АТМ учешћем (Група АТМ индикатора)		Прихватљив ниво сигурности	Остварене вредности (испуњен/није испуњен прихватљив ниво сигурности)
SI.4.	Број несрећа са уделом АТМ-а <i>ATM caused Accidents</i>	0,00335	0 несрећа са уделом АТМ
SI.5.	Број озбиљних незгода са уделом АТМ-а <i>ATM caused Serious Incidents</i>	3	0 озбиљних незгода са уделом АТМ
SI.6.	Број битних незгода са уделом АТМ-а <i>ATM caused Major Incidents</i>	33	0 битних незгода са уделом АТМ
Индикатори за догађаје карактеристични за АТМ којима се прати стање CNS система		Прихватљив ниво безбедности	Остварене вредности (испуњен/није испуњен прихватљив ниво сигурности)
SI.7.	Доступност комуникацијске функције	< 50 губитака сервиса на годишњем нивоу	15 губитака сервиса на годишњем нивоу
SI.8.	Доступност надзорне функције рада SSR радарских станица	<500 минута годишње	ИСПУЊЕН (Ковиона: 9,1 минут Муртеница: 82,13 минута Кошевац: без прекида Српска Гора: без прекида)
SI.9.	Доступност надзорне функције рада PSR радарских станица	<2000 минута годишње	ИСПУЊЕН (Ковиона: 113,81 минут Муртеница: 290,75 минута Српска Гора: без прекида)
SI.10.	Доступност функција за обраду података и дистрибуцију	< 8 отказа годишње	0 кварова
SI.11.	Доступност навигацијске функције LOC 36 (CAT I) на LYPG	>1.500 часова годишње	ИСПУЊЕН није било отказа - МТВО[h]= /
SI.12.	Доступност навигацијске функције LOC TIV	>1.500 часова годишње	ИСПУЊЕН (није било отказа - МТВО[h]= /)
SI.13.	Доступност енергетских система	>0,9999% на годишњем нивоу	ИСПУЊЕН (Није било потпуног прекида електроенергетског напајања оперативних уређаја)
SI.14.	Угрожавање безбедности АТМ система	не утврђују се прихватљиве вредности	1 догађај (14.03.2016. – упад у објекат NDB GO Гостиљ, крађа каблова)

7.1.2 Капацитет

Индикатор капацитета оцењује ефикасност пружања услуге у простору надлежности пружаоца услуга у ваздушној пловидби. Ефикасност се у складу са Шемом оствареног учика оцењује и прати на основу просечног кашњења по IFR лету, чија је циљна вредност за SMATSA доо постављена у оквиру документа „European Network Operations Plan 2015-2019“, односно у оквиру LSSIP 2015. Поред тога, SMATSA доо прати индикатор пошто-

вања ATFM слотова за одлазни саобраћај из FIR Beograd на годишњем нивоу у складу са правилником ДЦВ („Индикатори безбедности и капацитета и прихватљиви нивои безбедности до 2020. године“). Одговарајући индикатор није препознат у захтевима АЦВ.

Индикатори капацитета, њихове циљне и остварене вредности за 2016. годину наведени су у наредној табели.

Табела 8. Циљне и остварене вредности индикатора капацитета по захтеву ДЦВ у 2016. години

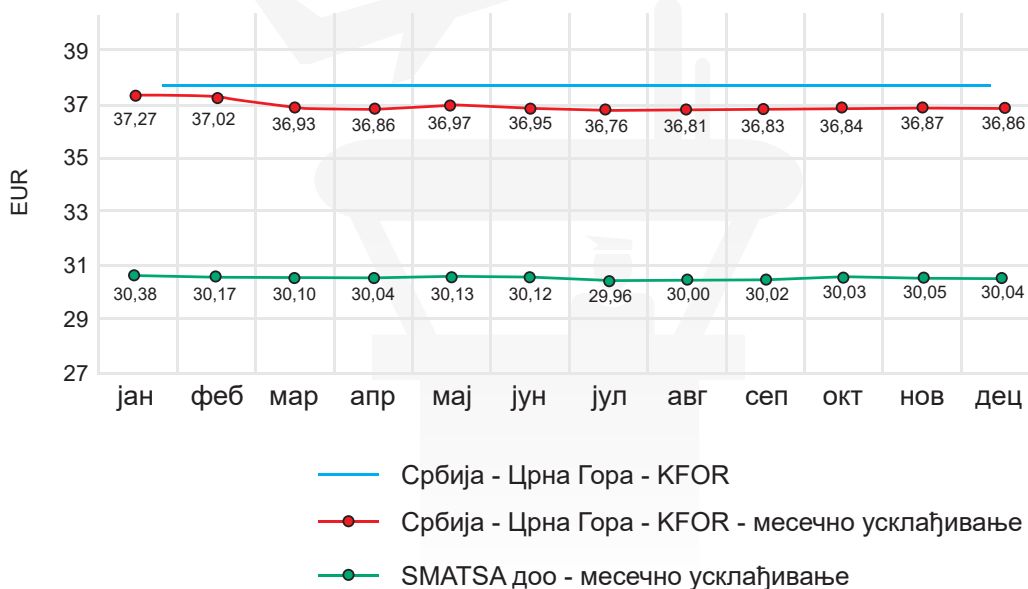
Група индикатора капацитета	Прихватљиви ниво безбедности	Остварене вредности
Просечно време кашњења по IFR лету у FIR Beograd генерисано АТМ-ом	<0.1 минута/IFR лету	0.00859
Процент поштовања АТФМ слотова за одлазни саобраћај из FIR Beograd (LYBE и LYNI)	>80%	90,8%

7.1.3 Трошкова ефикасност

На новембарској седници Проширене комисије (Enlarged Committee) EUROCONTROL у 2015. години је одобрена и усвојена вредност јединице рутне накнаде за зону наплате „Србија - Црна Гора – КФОР“ за 2016. годину (Одлука бр 138 од 9.12.2015. године у Прилогу бр 2, објављена у „Сл. гласнику РС“ бр. 3/16). Наведеном одлуком је утврђена висина јединице рутне накнаде за зону наплате у износу од 37,79 ЕУР (National Unit Rate), односно 37,88 ЕУР (Global Unit Rate) укључујући и EUROCONTROL Administrative Unit Rate. Просечна

вредност месечне усклађене јединичне цене рутне накнаде за 2016. годину износи 36,91 ЕУР, што је за 2,3% мање од усвојене јединичне цене рутне накнаде (NationalUnitRate). Утврђена јединична вредност рутне накнаде која припада SMATSA за 2016. годину износи око 30,80 ЕУР.

Месечно усклађивање јединичне цене рутне накнаде (National Unit Rate) током 2016. године за зону наплате „Србија - Црна Гора – КФОР“ и за SMATSA-доо су приказани графички на следећој слици:

Слика 14. Јединица рутне накнаде за зону наплате “Србија - Црна Гора – KFOR” и SMATSA доо у 2016. години

Основни показатељ трошковне ефикасности за детерминисани модел обрачуна трошкова у другом референтном периоду, на нивоу Европске уније, је просечна утврђења јединична вредност рутне накнаде (determined unit costs), сведена на ниво ЕУР=2009. година. Одлуком Европске комисије 2014/132/ЕС је дефинисан циљ трошковне ефикасности који подразумева смањење је просечне утврђења јединична вредност рутне накнаде од 3,3% за сваку годину у другом референтном периоду

(2015-2019. године). За европске земље које примењују детерминисани модел, просечна утврђења јединична вредност рутне накнаде за 2016. годину износи 54,95 ЕУР.

Планирана вредност јединице рутне накнаде за зону наплате „Србија - Црна Гора – KFOR“, у коме SMATSA доо пружа услуге у ваздушној пловидби, у 2016. години је испод просечне европске вредности.

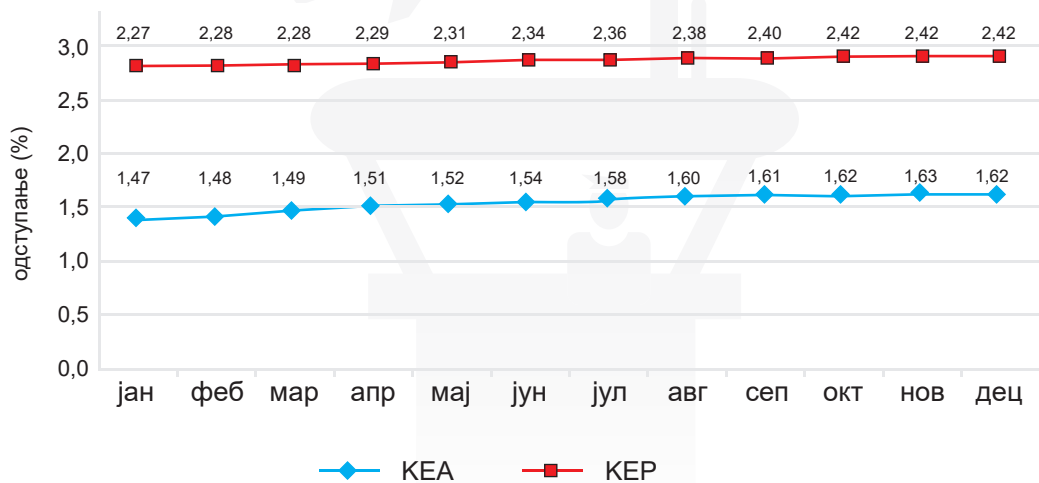
7.1.4 Заштита животне средине

Оцена нивоа заштите животне средине врши се на бази просечне ефикасности хоризонталног лета, индикатора препознатог у уредбама које се тичу Шеме оствареног учинка у оквиру регулативе Јединственог европског неба. У другом референтном периоду (2015-2019) циљне вредности индикатора дефинисане су на следећи начин:

1. KEA (Key performance Environment indicator based on Actual trajectory) - индикатор одступања стварне путање лета у односу на путању по великом кругу. Просечна ефикасност хоризонталног лета до 2019. године представља одступање стварне путање од 2,6% у односу на путању по великом кругу,

2. KEP (Key performance Environment indicator based on last filed flight plan) - индикатор одступања последње поднете путање лета у односу на путању по великом кругу. Просечна ефикасност хоризонталног лета до 2019. године представља одступање последње достављене путање лета од 4,1% у односу на путању по великом кругу.

Вредности индикатора ефикасности хоризонталног лета за Србију и Црну Гору у 2016. години у потпуности задовољавају задате вредности, као што је приказано на наредној слици.

Слика 15. Ефикасност хоризонталног лета у 2016. години за Србију и Црну Гору извор: EUROCONTROL/PRU)

Овим је још једном потврђено да константним унапређењем рутне мреже, организације ваздушног простора и технологије рада, као и увођењем нових

процедура SMATSA доо даје значајан допринос заштити животне средине.

7.2 Пословање у односу на остале циљеве

7.2.1 Квалитет пружених услуга

SMATSA доо на редовној седници Комитета за квалитет утврђује, односно анализира годишње циљеве квалитета.

У наредној табели приказана је анализа испуњености циљева квалитета за 2016. годину:

Табела 9. Анализа испуњености циљева квалитета за 2016. годину

Услуга	Циљ	Планирано	Остварено	Напомена
	Просечно кашњење по IFR лету генерисано од стране SMATSA доо на годишњем нивоу	Мање од 0,095 минута	ДА	Према извору EUROCONTROL NMOС базе података (Traffic and Delay per Country – током 2016. године кашњење по једном IFR лету генерисано од стране SMATSA доо износило је 0.00859 минута .
АТМ	Процент ваздухоплова који полећу из простора надлежности SMATSA доо у оквиру временске толеранције издатог слота	Већи од 83%	ДА	Према извору EUROCONTROL NMOС базе података (чији је извод, у виду статистике поштовања слотова, током 2016. године остварена је вредност од 90,8% ваздухоплова који полећу из простора надлежности SMATSA доо у оквиру временске толеранције издатог слота, на годишњем нивоу.
	Број озбиљних инцидената, за које је анализом утврђено да су узроковане од стране АТМ	Мањи од 5	ДА	Увидом у базу догађаја која се води у SAF.00 за 2016. годину утврђено је да је укупно пријављено 266 догађаја, од којих је 7 захтевало даљу анализу од стране одељења SAF.00. Евидентирана су два удеса без учешћа АТМ. Такође, није евидентиран ни један догађај класификован под категоријом <i>Озбиљна незгода</i> .
СНС	Системска расположивост техничких уређаја и система у надлежности SMATSA доо који непосредно утичу на пружање услуга	A(t) = 99,9%	ДА	И поредизузетака (појединачних одступања) од жељених вредности системске расположивости наведених у прилозима, а услед примењене појединачне и групне редундантности СНС уређаја и система, током 2016. године може се сматрати да је за све уређаје, системе и сервисе циљ квалитета из домена СНС испуњен.
МЕТ	Тачност прогноза за аеродром (ТАФ)	Према ICAO Annex 3, Attachment B	ДА	Резултати анализе остварења прогноза за аеродром (ТАФ): за LYBT 92,3%, за LYBE 92,8%, за LYVR 91,4%, за LYKV 95,2%, за LYNI 96,0%, за LYUZ 87,6%, за LYPG 97,3%, за LYTV 98,1%, односно просечно за све аеродроме 94% чиме је постигнута пожељна оперативна тачност дата у ICAO Annex 3, Attachment B
АИС	Оцена квалитета података (Q)	Већа од 0,77	ДА	Оцењивање квалитета је спроведено на узорку од 46 података. Просечна оцена за овај узорак износи 0,778 .
ТРЕ	Оствареност броја часова теоријске наставе за текућу годину, за сваку започету групу кандидата у Центру за обуку ANS особља	100%	ДА	Сви започети курсеви током 2016. године су и завршени у складу са одобреним плановима и програмима и планираним бројем часова теоријске обуке.
	Оствареност броја часова практичне обуке за текућу годину, за сваку започету групу кандидата у Центру за обуку ANS особља	100%	ДА	Сви започети курсеви током 2016. године су и завршени у складу са одобреним плановима и програмима и планираним бројем часова практичне обуке.

Услуга	Циљ	Планирано	Остварено	Напомена
АТО	Процент реализованих часова теоријске наставе у односу на планирани број часова за текућу годину, за сваку започету групу кандидата у SMATSA Ваздухопловној академији	100%	ДА	Циљ је остварен 106% . Планирано: 3.801 часова, реализовано: 4.061 часова. Реализовано је више часова од планираних због непланираних курсева: PPL курс, MCC курс, настава из ваздухопловног енглеског језика, као и због додатне наставе.
	Поштовање планираних рокова завршетка теоријске обуке за текућу годину у SMATSA Ваздухопловној академији	100%	ДА	Рокови завршетка за све започете групе су испоштовани. У планираном року теоријску наставу з А 15, ECHO 15, FOXTROT 15, PPL DL.
	Процент реализованих сати налета у односу на планирани број сати летења за текућу годину, за сваку започету групу кандидата у SMATSA Ваздухопловној академији	100%	ДА	Циљ је остварен 108% . Планиран број сати налета: 6.528, реализован број сати налета: 7.044. Реализовано је више сати налета од планираних због тога што је био планиран упис 94 кандидата, а уписано је 107 кандидата.
	Поштовање планираних рокова завршетка летачке обуке за текућу годину у SMATSA Ваздухопловној академији	100%	ДА	Рокови завршетка за све започете групе су испоштовани за све кандидате који су били редовни на летачкој обуци.
CAL	Реализација годишњег плана калибраже	100%	ДА	Годишњи план калибраже по средствима је остварен 106% . Реализовано је 413 калибража према годишњем плану (од чега 279 калибража према уговорима), као и 24 ванредне калибраже, односно укупно 437 калибража
МО	Испуњеност радних норми изражених у процентима у односу на норме које је прописао произвођач ваздухоплова	Већа од 97%	ДА	Испуњеност радних норми је била 99,38% . Циљ је остварен због боље организације пропратних радњи које нису обухваћене радним нормама
	Максималан „Down Time“ због техничке неисправности ваздухоплова које користи SMATSA Ваздухопловна академија на годишњем нивоу	Мањи од 120 радних дана	ДА	Укупан „Down Time“ због техничке неисправности ваздухоплова које користи SMATSA Ваздухопловна академија је био 55 радних дана. Овакав резултат је остварен експедитивним отклањањем техничких неисправности које су изазиле из оквира периодичних радова на ваздухопловима.

7.2.2 Додатни показатељи успешности

Поред показатеља успешности обухваћених европском и домаћом регулативом, односно циљевима квалитета, SMATSA доо прати успешност пословања одређених области на основу интерно

утврђених индикатора пословања. Вредности додатних индикатора у односу на постављене циљеве приказане су у наредној табели.

Табела 10. Додатни показатељи/индикатори успешности пословања у 2016. години

Област	Назив индикатора	Циљна вредност	Остварено	Образложење
AIS	Број приговора корисника AIS услуга	15	5	Приговори се углавном јављају у случају грешака или нејасноћа у објављеним ваздухопловним подацима. Мањи број приговора од планираног може да буде показатељ унапређеног процеса обраде, као и квалитета ваздухопловних информација.
HUM	Просечан број дана у години по запосленом проведених на конференцијама или креативним радионицама ²	> 1.5	1,54	Потребно је на проактиван начин пројектовати обуку свих категорија запослених, кроз боље осмишљавање и имплементацију функције обука и образовања кадрова
HUM	Просечан број дана у години проведених на обуци за оперативна радна места (изражено по особи) ³	> 3	2,90	Потребно је на проактиван начин пројектовати обуку запослених који поседују дозволе контролора летења и одговарајућа овлашћења, узимајући у обзир важност функције усавршавања и образовања ваздухопловног особља.

³ за потребе овог извештаја, просечан број дана по запосленом проведених на конференцијама или креативним радионицама урађен је на основу броја запослених распоређених на радна места за која се не захтева поседовање дозволе контролора летења

² за потребе овог извештаја, под оперативним радним местима се подразумевају на радна места за која се захтева поседовање дозволе контролора летења Аустрије и Словеније

08

Консултовање са корисницима услуга

SMATSA доо посвећује велику пажњу праћењу задовољства корисника услуга у оквиру своје основне делатности, тако и додатних услуга које пружа. Кроз успостављени систем менаџмента квалитетом, као и континуираним радом на унапређењу пословних процеса, SMATSA доо је усмерена према сталном

и потпуном испуњавању свих корисничких захтева. Корисници услуга SMATSA доо су авио компаније, пословна и војна авијација, аеродроми и друге контроле летења, појединци и групе у оквиру услуга обуке ANS особља и пилота, као и компаније у оквиру пружања услуга одржавања ваздухоплова.

8.1 Управљање ваздушним саобраћајем - АТМ

Извештаји корисника услуга са састанка RNDSEG, као и NM EUROCONTROL указују да су превозиоци задовољни нивоом и квалитетом услуге која се пружа од стране SMATSA доо, самим тим што се SMATSA доо не спомиње у извештају који је по-

свећен кашњењима и неиспуњеним очекивањима од стране корисника. У оквиру извештаја удружења авио превозиоца и NM EUROCONTROL о летњој сезони дата је и подршка планираној целодневној примени преко-граничног FRA концепта.

8.2 Ваздухопловно информисање - AIS

Анализа испитивања задовољства корисника врши се на основу тромесечних извештаја о квалитету података из SDO, PAMS и INO апликација Европске базе AIS података, приговора корисника и на основу Упитника о задовољству корисника.

- Тренд грешака у EAD апликацијама анализиран је за период од последњег квартала 2015. до трећег квартала 2016. године. Анализом 294 објављених NOTAM-а, пронађено је 6 грешака, што представља 0,5 грешака месечно.
- У складу са објављеним начином контакта у случају уочених грешака или пропуста у ваздухопловним публикацијама, Одељење за ваздухопловно информисање прикупља, анализира и поступа са приговорима у складу са устављеном процедуром. У току 2016. године примљено је пет приговора у вези са пружањем услуга ваздухопловног информисања. Ни један приговор се није односио на угрожавање безбедности услед грешака у пружању услуге ваздухопловног информисања. Такође, анализом није утврђено постојање неког системског проблема или приговора веће учесталости.
- Анализом Упитника о задовољству корисника, констатовано је да су корисници оценили пружање услуга ваздухопловног информисања одличном оценом. Наиме, примљено је 14 попуњених упитника о задовољству корисника. 12 упитника је са оценом одлично, а два је са оценом добро.

8.3 Ваздухопловне метеоролошке услуге – MET

Током 2016. године извршено је испитивање задовољства корисника MET услуга путем упитника. Анализом упитника закључено је да корисници сматрају да им је метеоролошка услуга пружена кад год им је била потребна, у очекивано време, на

начин који је погодан за њих. Такође, сарадњу са метеоролошким особљем корисници су оценили као одличну, а сумарна процена метеоролошких услуга је да су услуге биле добре или одличне (Табела 11).

Табела 11. Одговори на питања из упитника о ефикасности ваздухопловних метеоролошких услуга SMATSA доо за 2016. годину

Питање	Одлична	Добра	Задовољавајућа	Слаба
Каква је сарадња са метеоролошким особљем SMATSA доо?	82%	15%	3%	0%
Сумарна оцена метеоролошких услуга у SMATSA доо у 2016. години.	59%	32%	3%	0%

Током године је одржан и низ састанака са представницима Војске Србије који су се однос или на унапређење односа и пружање специфичних услуга за потребе ВС.

8.4 SMATSA Ваздухопловна академија

Испитивање задовољства корисника у 2016. години је извршено путем упитника након завршетка обуке. Резултати анкете су приказани у наредној табели.

Табела 12. Резултати анкете о задовољству корисника услуга обуке пилота у оквиру SMATSA ваздухопловне академије 2016. години

Домен	Незадовољан	Неутралан	Задовољан	Веома задовољан
Знање пре доласка на Академију	30%	5%	15%	50%
Знање након завршетка Академије	0%	0%	25%	75%
Инструктори теорије	5%	5%	35%	55%
Учила и наставна средства	10%	5%	25%	60%
Уџбеници	10%	5%	35%	50%
Стечене летачке вештине	0%	0%	35%	65%
Инструктори летења	0%	5%	25%	70%
Организација летачке обуке	15%	15%	10%	60%
Дневна организација	0%	25%	10%	65%
Брифинзи и дибрифинзи	0%	5%	30%	65%
Општа оцена целокупне обуке	0%	5%	30%	65%

8.5 Калибража ЗРНС из ваздуха

Анкетом о задовољству корисника је обухваћено 14 испитаника иностраних наручиоца услуга калибраже ЗРНС из ваздуха. На постављена питања одговорали су испитаници који су непосредно задужени за стање исправности и квалитет рада свих ЗРНС у њиховој надлежности и један координатор ре-

лизације услуга калибраже између CCL и SMATSA доо. Корисници услуга су на постављена питања давали оцене од 1 до 5, а средња оцена квалитета услуга калибраже ЗРНС из ваздуха за 2016. годину износи 4.93.

Табела 13. Резултати анкете о задовољству корисника услуга калибраже ЗРНС из ваздуха у 2016. години

Редни број	Питање	Средња оцена
1.	Степен координације активности пре, у току и после извршења калибраже ЗРНС	5,00
2.	Квалитет у комуникацији посаде са техничким особљем на земљи приликом извршења калибраже ЗРНС	5,00
3.	Квалитет, потпуност и благовременост извештаја о извршеној калибражи ЗРНС	4,87
4.	Усклађеност планираних и реализованих активности	4,80
5.	Одзив на додатне захтеве	5,00

На основу оцена датих у табели, може се закључити да се калибража ЗРНС из ваздуха за иностраног наручиоца врши професионално и квалитено. Нижа оцена на питање број 4, углавном је последица утицаја метео услова на припрему и извршење калибраже.

У циљу побољшања оцене на питање број 3, извршена је измена организације извештаја о калибражи на SMATSA серверу, која ће допринети потпунијем и квалитетнијем начину достављања извештаја свим корисницима услуга у калибражи из ваздуха.

09

Финансијски извештаји

9.1 Биланс успеха

Табела 14. Биланс успеха, у хиљадама динара			
ПОЗИЦИЈА	АОП	Износ	
		2016	2015
ПРИХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
A. ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ (1002 + 1009 + 1016 + 1017)	1001	9.951.913	10.001.482
I ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ (1003 + 1004 + 1005 + 1006 + 1007+ 1008)	1002	0	0
1. Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту	1003		
2. Приходи од продаје робе матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту	1004		
3. Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту	1005		
4. Приходи од продаје робе осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту	1006		
5. Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	1007		
6. Приходи од продаје робе на иностраном тржишту	1008		
II ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ПРОИЗВОДА И УСЛУГА			
(1010 + 1011 + 1012 + 1013 + 1014 + 1015)	1009	9.607.029	9.586.995
1. Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на домаћем тржишту	1010		
2. Приходи од продаје производа и услуга матичним и зависним правним лицима на иностраном тржишту	1011		
3. Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на домаћем тржишту	1012		
4. Приходи од продаје производа и услуга осталим повезаним правним лицима на иностраном тржишту	1013		
5. Приходи од продаје производа и услуга на домаћем тржишту	1014	408.421	397.878
6. Приходи од продаје готових производа и услуга на иностраном тржишту	1015	9.198.608	9.189.117

ПОЗИЦИЈА	АОП	Износ	
		2016	2015
III ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА, СУБВЕНЦИЈА, ДОТАЦИЈА, ДОНАЦИЈА И СЛ.	1016	1.413	585
IV ДРУГИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	1017	343.471	413.902
РАСХОДИ ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА			
Б. ПОСЛОВНИ РАСХОДИ	1018	9.396.392	8.947.731
(1019 – 1020 – 1021 + 1022 + 1023 + 1024 + 1025 + 1026 + 1027 + 1028+ 1029) ≥ 0			
I НАБАВНА ВРЕДНОСТ ПРОДАТЕ РОБЕ	1019		
II ПРИХОДИ ОД АКТИВИРАЊА УЧИНАКА И РОБЕ	1020		
III ПОВЕЋАЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА	1021		
IV СМАЊЕЊЕ ВРЕДНОСТИ ЗАЛИХА НЕДОВРШЕНИХ И ГОТОВИХ ПРОИЗВОДА И НЕДОВРШЕНИХ УСЛУГА	1022		
V ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА	1023	98.922	91.602
VI ТРОШКОВИ ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ	1024	142.280	144.983
VII. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ	1025	5.793.303	5.560.053
VIII ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА	1026	1.157.611	1.114.143
IX ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ	1027	1.194.140	1.196.698
X ТРОШКОВИ ДУГОРОЧНИХ РЕЗЕРВИСАЊА	1028	137.465	108.595
XI НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ	1029	872.671	731.657
В. ПОСЛОВНИ ДОБИТАК (1001 – 1018) ≥ 0	1030	555.521	1.053.751
Г. ПОСЛОВНИ ГУБИТАК (1018 – 1001) ≥ 0	1031		
Д. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ (1033 + 1038 + 1039)	1032	112.360	110.335
I ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ ОД ПОВЕЗАНИХ ЛИЦА И ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ (1034 + 1035 + 1036 + 1037)	1033	0	0
1. Финансијски приходи од матичних и зависних правних лица	1034		
2. Финансијски приходи од осталих повезаних правних лица	1035		
3. Приходи од учешћа у добитку придружених правних лица и заједничких подухвата	1036		
4. Остали финансијски приходи	1037		
II ПРИХОДИ ОД КАМАТА (ОД ТРЕЋИХ ЛИЦА)	1038	8.422	22.327
III ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И ПОЗИТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)	1039	103.938	88.008
Ђ. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ (1041 + 1046 + 1047)	1040	179.052	186.485
I ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ ИЗ ОДНОСА СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА И ОСТАЛИ ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ (1042 + 1043 + 1044 + 1045)	1041	0	0
1. Финансијски расходи из односа са матичним и зависним правним лицима	1042		
2. Финансијски расходи из односа са осталим повезаним правним лицима	1043		
3. Расходи од учешћа у губитку придружених правних лица и заједничких подухвата	1044		

ПОЗИЦИЈА	АОП	Износ	
		2016	2015
4. Остали финансијски расходи	1045		
II РАСХОДИ КАМАТА (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)	1046	89.745	114.484
III НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ И НЕГАТИВНИ ЕФЕКТИ ВАЛУТНЕ КЛАУЗУЛЕ (ПРЕМА ТРЕЋИМ ЛИЦИМА)	1047	89.307	72.001
Е. ДОБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1032 – 1040)	1048		
Ж. ГУБИТАК ИЗ ФИНАНСИРАЊА (1040 – 1032)	1049	66.692	76.150
3. ПРИХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1050	445.403	150.179
И. РАСХОДИ ОД УСКЛАЂИВАЊА ВРЕДНОСТИ ОСТАЛЕ ИМОВИНЕ КОЈА СЕ ИСКАЗУЈЕ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	1051	133.857	165.842
Ј. ОСТАЛИ ПРИХОДИ	1052	11.374	54.272
К. ОСТАЛИ РАСХОДИ	1053	70.794	621.514
Л. ДОБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1030 – 1031 + 1048 – 1049 + 1050 – 1051 + 1052 – 1053)	1054	740.955	394.696
Љ. ГУБИТАК ИЗ РЕДОВНОГ ПОСЛОВАЊА ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1031 – 1030 + 1049 – 1048 + 1051 – 1050 + 1053 – 1052)	1055		
М. НЕТО ДОБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, ЕФЕКТИ ПРОМЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1056		
Н. НЕТО ГУБИТАК ПОСЛОВАЊА КОЈЕ СЕ ОБУСТАВЉА, РАСХОДИ ПРОМЕНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОЛИТИКЕ И ИСПРАВКА ГРЕШАКА ИЗ РАНИЈИХ ПЕРИОДА	1057	25.162	
Њ. ДОБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1054 – 1055 + 1056 – 1057)	1058	715.793	394.696
О. ГУБИТАК ПРЕ ОПОРЕЗИВАЊА (1055 – 1054 + 1057 – 1056)	1059		
П. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК			
I ПОРЕСКИ РАСХОД ПЕРИОДА	1060	187.463	197.130
II ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ РАСХОДИ ПЕРИОДА	1061	4.343	
III ОДЛОЖЕНИ ПОРЕСКИ ПРИХОДИ ПЕРИОДА	1062		22.852
Р. ИСПЛАЋЕНА ЛИЧНА ПРИМАЊА ПОСЛОДАВЦА	1063		
С. НЕТО ДОБИТАК (1058 – 1059 – 1060 – 1061 + 1062)	1064	523.987	220.418
Т. НЕТО ГУБИТАК (1059 – 1058 + 1060 + 1061 – 1062)	1065		
I НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА МАЊИНСКИМ УЛАГАЧИМА	1066		
II НЕТО ДОБИТАК КОЈИ ПРИПАДА ВЕЋИНСКОМ ВЛАСНИКУ	1067		
III ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ			
1. Основна зарада по акцији	1068		
2. Умањена (разводњена) зарада по акцији	1069		

9.2 Биланс стања

Табела 15. Биланс стања, у хиљадама динара			
ПОЗИЦИЈА	АОП	Износ	
		2016	2015
АКТИВА			
А. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	0001		
Б. СТАЛНА ИМОВИНА (0003 + 0010 + 0019 + 0024 + 0034)	0002	12.920.482	12.329.351
І. НЕМАТЕРИЈАЛНА ИМОВИНА (0004 + 0005 + 0006 + 0007 + 0008 + 0009)	0003	83.035	27.775
1. Улагања у развој	0004		
2. Концесије, патенти, лиценце, робне и услужне марке, софтвер и остала права	0005	78.833	25.484
3. Гудвил	0006		
4. Остала нематеријална имовина	0007		
5. Нематеријална имовина у припреми	0008	4.202	2.291
6. Аванси за нематеријалну имовину	0009		
ІІ. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА (0011 + 0012 + 0013 + 0014 + 0015 + 0016 + 0017 + 0018)	0010	12.835.598	12.299.727
1. Земљиште	0011	548.536	548.314
2. Грађевински објекти	0012	5.710.597	5.314.671
3. Постројења и опрема	0013	5.767.770	5.996.681
4. Инвестиционе некретнине	0014		
5. Остале некретнине, постројења и опрема	0015	5.198	4.284
6. Некретнине, постројења и опрема у припреми	0016	616.275	357.356
7. Улагања на туђим некретнинама, постројењима и опреми	0017	1.064	2.240
8. Аванси за некретнине, постројења и опрему	0018	186.158	76.181
ІІІ. БИОЛОШКА СРЕДСТВА (0020 + 0021 + 0022 + 0023)	0019	1.849	1.849
1. Шуме и вишегодишњи засади	0020	1.849	1.849
2. Основно стадо	0021		
3. Биолошка средства у припреми	0022		
4. Аванси за биолошка средства	0023		
ІV. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (0025 + 0026 + 0027 + 0028 + 0029 + 0030 + 0031 + 0032 + 0033)	0024	0	0
1. Учешћа у капиталу зависних правних лица	0025		
2. Учешћа у капиталу придружених правних лица и заједничким подухватима	0026		
3. Учешћа у капиталу осталих правних лица и друге хартије од вредности расположиве за продају	0027		
4. Дугорочни пласмани матичним и зависним правним лицима	0028		
5. Дугорочни пласмани осталим повезаним правним лицима	0029		

ПОЗИЦИЈА	АОП	Износ	
		2016	2015
6. Дугорочни пласмани у земљи	0030		
7. Дугорочни пласмани у иностранству	0031		
8. Хартије од вредности које се држе до доспећа	0032		
9. Остали дугорочни финансијски пласмани	0033		
V. ДУГОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА (0035 + 0036 + 0037 + 0038 + 0039 + 0040 + 0041)	0034	0	0
1. Потраживања од матичног и зависних правних лица	0035		
2. Потраживања од осталих повезаних лица	0036		
3. Потраживања по основу продаје на робни кредит	0037		
4. Потраживање за продају по уговорима о финансијском лизингу	0038		
5. Потраживања по основу јемства	0039		
6. Спорна и сумњива потраживања	0040		
7. Остала дугорочна потраживања	0041		
V. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА	0042		
Г. ОБРТНА ИМОВИНА	0043	4.466.488	5.105.927
(0044 + 0051 + 0059 + 0060 + 0061 + 0062 + 0068 + 0069 + 0070)			
I. ЗАЛИХЕ (0045 + 0046 + 0047 + 0048 + 0049 + 0050)	0044	163.013	146.275
1. Материјал, резервни делови, алат и ситан инвентар	0045	162.473	138.060
2. Недовршена производња и недовршене услуге	0046		
3. Готови производи	0047		
4. Роба	0048		
5. Стална средства намењена продаји	0049		
6. Плаћени аванси за залихе и услуге	0050	540	8.215
II. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ (0052 + 0053 + 0054 + 0055 + 0056 + 0057 + 0058)	0051	1.429.641	1.001.567
1. Купци у земљи – матична и зависна правна лица	52		
2. Купци у иностранству – матична и зависна правна лица	53		
3. Купци у земљи – остала повезана правна лица	54		
4. Купци у иностранству – остала повезана правна лица	55		
5. Купци у земљи	56	57.401	31.614
6. Купци у иностранству	57	1.372.240	969.953
7. Остала потраживања по основу продаје	58		
III. ПОТРАЖИВАЊА ИЗ СПЕЦИФИЧНИХ ПОСЛОВА	59		
IV. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА	60	161.758	203.083
V. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА КОЈА СЕ ВРЕДНУЈУ ПО ФЕР ВРЕДНОСТИ КРОЗ БИЛАНС УСПЕХА	61		
VI КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ (0063 + 0064 + 0065 + 0066 + 0067)	62	0	0
1. Краткорочни кредити и пласмани – матична и зависна правна лица	63		

ПОЗИЦИЈА	АОП	Износ	
		2016	2015
2. Краткорочни кредити и пласмани – остала повезана правна лица	64		
3. Краткорочни кредити и зајмови у земљи	65		
4. Краткорочни кредити и зајмови у иностранству	66		
5. Остали краткорочни финансијски пласмани	67		
VII ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА	68	2.629.516	3.638.462
VIII ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ	69	57.177	68.887
IX АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	70	25.383	47.653
Д. УКУПНА АКТИВА = ПОСЛОВНА ИМОВИНА (0001 + 0002 + 0042 + 0043)	71	17.386.970	17.435.278
Ђ. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА	72	716.454	204.934

Табела 16. Пасива, Биланс стања, у хиљадама динара

ПОЗИЦИЈА	АОП	Износ	
		2016	2015
ПАСИВА			
A. КАПИТАЛ (0402 + 0411 – 0412 + 0413 + 0414 + 0415 – 0416 + 0417 + 0420 – 0421) ≥ 0 = (0071 – 0424 – 0441 – 0442)	401	12.783.828	12.226.886
I. ОСНОВНИ КАПИТАЛ (0403 + 0404 + 0405 + 0406 + 0407 + 0408 + 0409 + 0410)	402	1.873.820	1.873.820
1. Акцијски капитал	403		
2. Удели друштава с ограниченом одговорношћу	404	355	355
3. Улози	405		
4. Државни капитал	406	1.862.848	1.862.848
5. Друштвени капитал	407		
6. Задружни удели	408		
7. Емисиона премија	409		
8. Остали основни капитал	410	10.617	10.617
II. УПИСАНИ А НЕУПЛАЋЕНИ КАПИТАЛ	411		
III. ОТКУПЉЕНЕ СОПСТВЕНЕ АКЦИЈЕ	412		
IV. РЕЗЕРВЕ	413	507.044	507.044
V. РЕВАЛОРИЗАЦИОНЕ РЕЗЕРВЕ ПО ОСНОВУ РЕВАЛОРИЗАЦИЈЕ НЕМАТЕРИЈАЛНЕ ИМОВИНЕ, НЕКРЕТНИНА, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМЕ	414	2.869.560	3.179.315
VI. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ДОБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА (потражна салда рачуна групе 33 осим 330)	415	18.452	13.132

ПОЗИЦИЈА	АОП	Износ	
		2016	2015
VII. НЕРЕАЛИЗОВАНИ ГУБИЦИ ПО ОСНОВУ ХАРТИЈА ОД ВРЕДНОСТИ И ДРУГИХ КОМПОНЕНТИ ОСТАЛОГ СВЕОБУХВАТНОГ РЕЗУЛТАТА (дуговна салда рачуна групе 33 осим 330)	416		
VIII. НЕРАСПОРЕЂЕНИ ДОБИТАК (0418 + 0419)	417	7.514.952	6.653.575
1. Нераспоређени добитак ранијих година	418	6.653.575	6.210.293
2. Нераспоређени добитак текуће године	419	861.377	443.282
IX. УЧЕШЋЕ БЕЗ ПРАВА КОНТРОЛЕ	420		
X. ГУБИТАК (0422 + 0423)	421	0	0
1. Губитак ранијих година	422		
2. Губитак текуће године	423		
Б. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА И ОБАВЕЗЕ (0425 + 0432)	424	2.197.094	2.943.325
I. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА (0426 + 0427 + 0428 + 0429 + 0430 + 0431)	425	743.857	692.151
1. Резервисања за трошкове у гарантном року	426		
2. Резервисања за трошкове обнављања природних богатстава	427		
3. Резервисања за трошкове реструктурирања	428		
4. Резервисања за накнаде и друге бенефиције запослених	429	712.592	660.768
5. Резервисања за трошкове судских спорова	430	31.265	31.383
6. Остала дугорочна резервисања	431		
II. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0433 + 0434 + 0435 + 0436 + 0437 + 0438 + 0439 + 0440)	432	1.453.237	2.251.174
1. Обавезе које се могу конвертовати у капитал	433		
2. Обавезе према матичним и зависним правним лицима	434		
3. Обавезе према осталим повезаним правним лицима	435		
4. Обавезе по емитованим хартијама од вредности у периоду дужем од годину дана	436		
5. Дугорочни кредити и зајмови у земљи	437		
6. Дугорочни кредити и зајмови у иностранству	438	1.453.237	2.251.174
7. Обавезе по основу финансијског лизинга	439		
8. Остале дугорочне обавезе	440		
В. ОДЛОЖЕНЕ ПОРЕСКЕ ОБАВЕЗЕ	441	534.195	565.197
Г. КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ (0443 + 0450 + 0451 + 0459 + 0460 + 0461 + 0462)	442	1.871.853	1.699.870
I. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ (0444 + 0445 + 0446 + 0447 + 0448 + 0449)	443	820.956	1.201.618
1. Краткорочни кредити од матичних и зависних правних лица	444		
2. Краткорочни кредити од осталих повезаних правних лица	445		
3. Краткорочни кредити и зајмови у земљи	446		

ПОЗИЦИЈА	АОП	Износ	
		2016	2015
4. Краткорочни кредити и зајмови у иностранству	447		
5. Обавезе по основу сталних средстава и средстава обустављеног пословања намењених продаји	448		
6. Остале краткорочне финансијске обавезе	449	820.956	1.201.618
II. ПРИМЉЕНИ АВАНСИ, ДЕПОЗИТИ И КАУЦИЈЕ	450	167.954	113.980
III. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА (0452 + 0453 + 0454 + 0455 + 0456 + 0457 + 0458)	451	337.304	315.185
1. Добављачи – матична и зависна правна лица у земљи	452		
2. Добављачи – матична и зависна правна лица у иностранству	453		
3. Добављачи – остала повезана правна лица у земљи	454		
4. Добављачи – остала повезана правна лица у иностранству	455		
5. Добављачи у земљи	456	135.564	116.345
6. Добављачи у иностранству	457	201.624	198.725
7. Остале обавезе из пословања	458	116	115
IV. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	459	533.444	22.742
V ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ	460		
VI ОБАВЕЗЕ ЗА ОСТАЛЕ ПОРЕЗЕ, ДОПРИНОСЕ И ДРУГЕ ДАЖБИНЕ	461	6.513	30.845
VII ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	462	5.682	15.500
Д. ГУБИТАК ИЗНАД ВИСИНЕ КАПИТАЛА (0412 + 0416 + 0421 – 0420 – 0417 – 0415 – 0414 – 0413 – 0411 – 0402) ≥ 0 = (0441 + 0424 + 0442 – 0071) ≥ 0	463		
Ђ. УКУПНА ПАСИВА (0424 + 0442 + 0441 + 0401 – 0463) ≥ 0	464	17.386.970	17.435.278
Е. ВАНБИЛАНСНА ПАСИВА	465	716.454	204.934

9.3 Извештај о новчаним токовима

Табела 17. Извештај о новчаним токовима, у хиљадама динара			
ПОЗИЦИЈА	АОП	Износ	
		2016	2015
A. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ			
I. Приливи готовине из пословних активности (1 до 3)	3001	10.402.309	10.923.495
1. Продаја и примљени аванси	3002	9.456.233	10.093.928
2. Примљене камате из пословних активности	3003	8.422	22.327
3. Остали приливи из редовног пословања	3004	937.654	807.240
II. Одливи готовине из пословних активности (1 до 5)	3005	8.456.527	9.317.064
1. Исплате добављачима и дати аванси	3006	2.793.420	2.843.732
2. Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	3007	5.394.955	5.769.664
3. Плаћене камате	3008	92.935	217.111
4. Порез на добитак	3009	175.217	486.557
5. Одливи по основу осталих јавних прихода	3010		
III. Нето прилив готовине из пословних активности (И-ИИ)	3011	1.945.782	1.606.431
IV. Нето одлив готовине из пословних активности (ИИ-И)	3012		
Б. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ИНВЕСТИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности инвестирања (1 до 5)	3013	-	1.094.757
1. Продаја акција и удела (нето приливи)	3014		
2. Продаја нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3015		1.094.757
3. Остали финансијски пласмани (нето приливи)	3016		
4. Примљене камате из активности инвестирања	3017		
5. Примљене дивиденде	3018		
II. Одливи готовине из активности инвестирања (1 до 3)	3019	1.740.413	809.609
1. Куповина акција и удела (нето одливи)	3020		
2. Куповина нематеријалне имовине, некретнина, постројења, опреме и биолошких средстава	3021	1.740.413	809.609
3. Остали финансијски пласмани (нето одливи)	3022		
III. Нето прилив готовине из активности инвестирања (И-ИИ)	3023		285.148
IV. Нето одлив готовине из активности инвестирања (ИИ-И)	3024	1.740.413	
В. ТОКОВИ ГОТОВИНЕ ИЗ АКТИВНОСТИ ФИНАНСИРАЊА			
I. Приливи готовине из активности финансирања (1 до 5)	3025	-	-
1. Увећање основног капитала	3026		

ПОЗИЦИЈА	АОП	Износ	
		2016	2015
2. Дугорочни кредити (нето приливи)	3027		
3. Краткорочни кредити (нето приливи)	3028		
4. Остале дугорочне обавезе	3029		
5. Остале краткорочне обавезе	3030		
II. Одливи готовине из активности финансирања (1 до 6)	3031	1.218.789	1.113.317
1. Откуп сопствених акција и удела	3032		
2. Дугорочни кредити (одливи)	3033	1.218.789	1.113.317
3. Краткорочни кредити (одливи)	3034		
4. Остале обавезе (одливи)	3035		
5. Финансијски лизинг	3036		
6. Исплаћене дивиденде	3037		
III. Нето прилив готовине из активности финансирања (И-III)	3038		
IV. Нето одлив готовине из активности финансирања (III-И)	3039	1.218.789	1.113.317
Г. СВЕГА ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3001 + 3013 + 3025)	3040	10.402.309	12.018.252
Д. СВЕГА ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3005 + 3019 + 3031)	3041	11.415.729	11.239.990
Ђ. НЕТО ПРИЛИВ ГОТОВИНЕ (3040 – 3041)	3042		778.262
Е. НЕТО ОДЛИВ ГОТОВИНЕ (3041 – 3040)	3043	1.013.420	
Ж. ГОТОВИНА НА ПОЧЕТКУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	3044	3.638.462	2.857.298
З. ПОЗИТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3045	4.474	10.233
И. НЕГАТИВНЕ КУРСНЕ РАЗЛИКЕ ПО ОСНОВУ ПРЕРАЧУНА ГОТОВИНЕ	3046		7.331
Ј. ГОТОВИНА НА КРАЈУ ОБРАЧУНСКОГ ПЕРИОДА	3047	2.629.516	3.638.462

9.4 Напомене уз финансијске извештаје

9.4.1 Основа за састављање финансијских извештаја

Финансијски извештаји за 2016. годину су састављени на начин и у складу са законском регулативом. Правна лица и предузетници у Републици Србији су у обавези да вођење пословних књига, признавање и процњивање имовине и обавеза, прихода и расхода, састављање, приказивање, достављање и обелодањивање финансијских извештаја врше у складу са Законом о рачуноводству («Сл. гласник РС», бр. 62/2013), као и у складу са осталом применљивом подзаконском регулативом. SMATSA доо, као велико правно лице, у обавези је да примењује Међународне стандарде финансијског извештавања (“МСФИ”), који у смислу наведеног закона, обухватају: Оквир за припремање и приказивање финансијских извештаја (“Оквир”), Међународни рачуноводствени стандарди (“МРС”), Међународни стандарди финансијског извештавања (“МСФИ”) и са њима повезана тумачења, издата од Комитета за тумачење рачуноводствених стандарда (“IFRIC”), накнадне измене тих стандарда и са њима повезана тумачења, одобрени од Одбора за међународне рачуноводствене стандарде (“Одбор”), чији је превод утврдило и објавило министарство надлежно за послове финансија.

Решењем Министарства од 13. марта 2014. године, које је објављено у Службеном гласнику РС бр. 35 од 27. марта 2014, године (у даљем тексту “Решење о утврђивању превода”) утврђени су и објављени преводи основних текстова МРС и МСФИ, Концептуалног оквира за финансијско извештавање (“Концептуални оквир”), усвојених од стране Одбора, као и повезаних IFRIC тумачења. Наведени преводи објављени у Решењу о утврђивању превода не укључују основе за закључивање, илуструјуће примере, смернице, коментаре, супротна мишљења, разрађене примере, као и други допунски објашњавајући материјал који може да се усвоји у вези са стандардима, односно тумачењима, осим ако се изричито не наводи да је тај материјал саставни део стандарда, односно тумачења. На основу Решења о утврђивању превода Концептуални оквир, МРС, МСФИ, IFRIC и са њима повезана тумачења која су преведена, у примени су од финансијских извештаја који се састављају на дан 31. децембра 2014. године. Измењени или издати МСФИ и тумачења стандарда, након овог датума, нису преведени и

објављени, па стога нису ни примењени приликом састављања приложених финансијских извештаја. Међутим, до датума састављања приложених финансијских извештаја, нису биле преведене све измене МРС/МСФИ и IFRIC тумачења која су била на снази од 1. јануара 2014. године. Осим тога, поједина законска и подзаконска регулатива прописује рачуноводствене поступке, вредновања и обелодањивања која у појединим случајевима одступају од захтева МРС/МСФИ и IFRIC Тумачења.

Поред наведеног, приложени финансијски извештаји одступају од МРС и МСФИ у следећем тачкама:

- „Ванбилансна средства и обавезе“ су приказана на обрасцу биланса стања. Ове ставке подефиницији МСФИ не представљају ни средства ни обавезе.
- SMATSA доо је ове финансијске извештаје саставило у формату прописаном од стране Министарства финансија, који није у складу са захтевима МРС 1 – “Приказивање финансијских извештаја.”

Финансијски извештаји су састављени према концепту историјских трошкова, модификованом за ревалоризацију некретнина, постројења и опреме, као и финансијских средстава и обавеза чији се ефекти промена у фер вредностима исказују у билансу успеха.

SMATSA доо је у састављању ових финансијских извештаја примењивало усвојене рачуноводствене политике.

У складу са Законом о рачуноводству финансијски извештаји SMATSA доо су исказани у хиљадама динара. Динар представља званичну извештајну валуту у Републици Србији.

Састављање финансијских извештаја за 2016. годину Контроле летења Србије и Црне Горе SMATSA доо Београд за обрачунски период који се завршава 31.12.2016. године, по свим материјално значајним питањима, извршено је у складу са Законом о рачуноводству (“Службени гласник РС” бр. 62/2013) који подразумева примену Међународних рачуноводствених стандарда, односно Међународних стандарда финансијског извештавања (MRS/MSFI) као и прописима издатим од стране Министарства финансија Републике Србије.

Решењем Министра финансија Републике Србије (број 401-00-380/2010. од 25. 10. 2010. године) утврђени су и објављени Оквир и превод МРС који су били у примени на дан 31. децембра 2014. године и на коме се заснива Закон о рачуноводству. Руководство SMATSA доо процењује утицај промена МРС, нових МСФИ, као и тумачења стандарда у вези израде консолидованих финансијских извештаја. Измене и допуне постојећих МРС-а, нови МСФИ и тумачења стандарда, замене важећих МРС-а новим, који су ступили на снагу почев од 1. јануара 2014. године, као и примена нових тумачења која су ступила на снагу у току 2014. године, нису имали за резултат значајније промене рачуноводствених политика SMATSA доо, нити материјално значајан утицај на финансијске извештаје у периоду почетне примене. И поред тога што многе од ових промена нису применљиве на пословање SMATSA доо, руководство SMATSA доо не изражава експлицитну и безрезервну изјаву о усаглашености финансијских извештаја са МСФИ, који се примењују на периоде приказане у приложеним финансијским извештајима.

Ревизија финансијских извештаја SMATSA доо за 2015. годину извршена је од стране Привредног друштва за ревизију рачуноводство и консалтинг „Moore Stephens Revizija i Računovodstvo“ d.o.o. Студентски трг 4/IV, Београд. Према Извештају независног ревизора финансијски извештаји истинито и објективно, по свим материјално значајним

питањима, приказују финансијско стање SMATSA доо на дан 31.12.2015. године, као и резултат њеног пословања и токове готовине за пословну годину завршену на тај дан, у складу са рачуноводственим прописима важећим у Републици Србији и рачуноводственим политикама обелодањеним у Напоменама уз Финансијске извештаје.

У складу са одредбама члана 34. Закона о рачуноводству финансијски извештаји за 2015. годину, заједно са Извештајем независног ревизора „Moore Stephens Revizija i Računovodstvo“ d.o.o, Одлуком Скупштине SMATSA доо о усвајању Финансијских извештаја за 2015. годину, Одлуком Скупштине SMATSA доо о расподели добити на нераспоређену добит и Извештајем о пословању за 2015. годину достављени су Агенцији за привредне регистре ради објављивања на интернет страници Регистра финансијских извештаја.

Састављање финансијских извештаја у складу са МСФИ захтева примену извесних кључних рачуноводствених процена. Оно, такође, захтева да Руководство користи своје просуђивање у примени рачуноводствених политика SMATSA доо.

Грешке из претходних година се нису одразиле на финансијске извештаје за 2016. годину, већ су евидентирани на рачунима групе 57 и 67 у финансијским извештајима за 2016. годину.

9.4.2 Преглед значајнијих рачуноводствених политика

9.4.2.1 Нематеријална улагања

Нематеријално улагање је одредиво немонетарно средство без физичког садржаја:

- **које служи за производњу или испоруку робе или услуга, за изнајмљивање другим лицима или се користи у административне сврхе;**
- **које SMATSA доо контролише као резултат прошлих догађаја и**
- **од којег се очекује прилив будућих економских користи.**

Нематеријална улагања чине: улагања у развој; концесије, патенти, лиценце и слична права; остала нематеријална улагања; нематеријална улагања у

припреми и аванси за нематеријална улагања.

Набавка нематеријалних улагања у току године евидентира се по набавној вредности. Набавну вредност чини фактурна вредност увећана за све зависне трошкове набавке и све трошкове довођења у стање функционалне приправности. Цену коштања нематеријалних улагања произведених у сопственој режији чине директни трошкови и припадајући индиректни трошкови, који се односе на то улагање.

Трошкови позајмљивања настали до момента стављања нематеријалне имовине у употребу, капитализују се, односно укључују се у набавну вредност.

Након што се призна као средство, нематеријално улагање се исказују по набавној вредности или

по цени коштања умањеној за укупан износ обрачунате амортизације и укупан износ губитака због обезвређења.

Као нематеријална улагања признају се и подлежу амортизацији нематеријална улагања која испуњавају услове прописане ревидираним МРС 38 Нематеријална улагања, имају корисни век трајања дужи од годину дана.

Накнадни издатак који се односи на већ призната нематеријална улагања, приписује се исказаном износу тог средства, ако је вероватно да ће прилив будућих економских користи да буде већи од првобитно процењене стопе приноса тог средства.

SMATSA доо признаје у књиговодствену вредност нематеријалног улагања, трошкове замене неких делова тих ставки, у моменту када ти трошкови настану и када су задовољени критеријуми признавања из МРС 38 – „Нематеријална имовина“, (параграф 21).

Сваки други накнадни издатак признаје се као расход у периоду у коме је настао.

Уколико постоје показатељи да је дошло до умањења вредности, процењује се књиговодствена вредност нематеријалних средстава и уколико умањење постоји, вредност средстава се умањује до надокнадивог износа.

Добици или губици који проистекну из расходовања или отуђења утврђују се као разлика између процењених нето прилива од продаје и исказаног износа средства и признају се као приход или расход у билансу успеха.

Обезвређење вредности нематеријалних улагања признаје се смањењем вредности улагања уз истовремено признавање расхода у билансу успеха, у складу са МРС 36 – Умањење вредности имовине. Уколико постоје показатељи да је дошло до умањења вредности, процењује се књиговодствена вредност нематеријалних средстава и уколико умањење постоји, вредност средстава се умањује до надокнадивог износа.

Преостала вредност нематеријалних улагања сматра се једнаком нули, осим када:

- **постоји уговорена обавеза трећег лица да откупи то средство на крају његовог преосталог века трајања или**

- **за то средство постоји активно тржиште на којем се може одредити преостала вредност и да ће то тржиште трајати и на крају века тог средства.**

Амортизација нематеријалних улагања која подлежу амортизацији врши се применом пропорционалног метода у року од пет година осим улагања чије је време утврђено уговором, када се отписивање врши у роковима који проистичу из уговора. Обрачун амортизације нематеријалног улагања врши се од почетка наредног месеца у односу на месец када је нематеријално улагање стављено у употребу. Основицу за обрачун амортизације нематеријалних улагања чини набавна вредност умањена за кумулирану амортизацију и укупне губитке због обезвређења.

Основне стопе амортизације за поједина нематеријална улагања су следеће:

Назив	Стопа амортизације
Лиценце	14,28-100
Лиценцирани софтвери	10-100
Пројектна документација	20

Стопе амортизације за нематеријална улагања, могу се изменити и допунити само на основу налога у писаној форми који је издала стручна служба по налогу Директора за ваздухопловну технику и уз сагласност Директора SMATSA доо, као и на основу усвојеног извештаја независног проценитеља.

Нематеријална имовина, односно право коришћења по основу уговора о лиценци, рачуноводствено се признаје у складу са МРС 38. Уговором о лиценци регулише се предмет уступања даваоца лиценце и обавезе стицаоца лиценце. Накнада коју плаћа стицалац лиценце представља за њега нематеријално

улагање (под условом да се право које је предмет уговора користи дуже од годину дана).

Трошкови који се могу директно приписати софтверу капитализују се као део софтверског производа. Остали издаци за развој који не могу испунити критеријуме признају се као расходи када настану.

Нематеријална улагања престају да се исказују у билансу стања, након отуђивања или када је средство трајно повучено из употребе и када се од његовог отуђења не очекују никакве будуће економске користи.

9.4.2.2 Некретнине, постројења и опрема

Као некретнине, постројења и опрема признају се и подлежу амортизацији материјална средства која испуњавају услове за признавање прописане МРС 16 Некретнине, постројења и опрема, чији је корисни век трајања дужи од годину. Почетно мерење некретнина, постројења и опреме који испуњава услове за признавање као стално средство, врши се по набавној вредности или по цени коштања. Накнадни издатак који се односи на већ признату некретнину, постројење и опрему приписује се исказаном износу тог средства, ако је вероватно да ће прилив будућих економских користи да буде већи од првобитно процењене стопе приноса тог средства. Сваки други накнадни издатак признаје се као расход у периоду у коме је настао.

Накнадни издаци чија је висина можда значајна, а који се састоје првенствено од трошкова рада, потрошног материјала и ситнијих резервних делова исказују се као трошкови текућег одржавања. Замена крупнијих резервних делова, чији је рок употребе краћи од годину дана, исказује се као трошак одржавања јер такав резервни део не испуњава критеријуме да буде признат као средство.

С обзиром на то да саставни делови грађевинских објеката могу захтевати замену пре истека века трајања објекта као целине, ставом 13. ревидираног МРС 16 дата је могућност да предузеће сред-

ство које се замењује признаје као посебно средство ако испуњава два основна услова из става 7. овог стандарда (а) – да је вероватно да ће будуће економске користи повезане са тим средством прилици у предузеће, и (б) – да се набавна вредност, односно цена коштања средства може поуздано одмерити. Признавање се врши у моменту када трошкови замене настану, с тим што се књиговодствена вредност делова који се замењују искњижава, без обзира на то да ли је замењени део амортизован или није. Ако није прикладно да се утврди књиговодствена вредност замењеног дела, према ставу 70. ревидираног МРС 16, могу се користити трошкови замене као информација о томе колики су били трошкови замењеног дела у време његове набавке или изградње.

Ако део који се замењује није евидентиран у књиговодству као посебно средство, а има различит век трајања од века трајања средства, и ако се књиговодствена вредност утврђује по методу замене, износ отписане вредности (обрачунате амортизације) утврђује се применом стопе по којој је отписано средство чији је то део, а не по стопи која проистиче из века трајања дела који се замењује.

Амортизација некретнина, постројења и опреме врши се применом пропорционалног метода и започиње када је средство расположиво за коришћење.

Основне стопе амортизације за поједине групе некретнина, постројења и опреме су следеће:

Назив	Стопа амортизације 2016.	Стопа амортизације 2015.
Грађевински објекти	0,24 – 50%	0,24 – 50%
Опрема	2,50 – 50%	5,56 – 50%
Возила	10 – 50%	10 – 50%
Рачунарска опрема	14,28 – 50%	14,28 – 50%
Намештај	10 – 50%	10 – 50%
Остала опрема	2,50 – 50%	4 – 50%
Авиони	2,86 – 12,50%	2,86 – 12,50%
Улагања у туђу опрему	6,66 – 20%	6,66 – 20%

Обрачун амортизације за пореске сврхе врши се у складу са Законом о порезу на добит правних лица Републике Србије и Правилником о начину разврставања сталних средстава по групама и начину утврђивања амортизације за пореске сврхе, што резултира у одложеним порезима.

Улагања на туђим основним средствима ради обављања делатности признају се и исказују на посебном рачуну као основна средства под условом да је њихов корисни век трајања дужи од годину.

Амортизација улагања на туђим основним средствима

врши се на основу процењеног века коришћења. Некретнине, постројења и опрема престају да се исказују у билансу стања након отуђивања или када је средство трајно повучено из употребе и када се од његовог отуђења не очекују никакве будуће економске користи.

Добици или губици који проистекну из расходовања или отуђења некретнина, постројења и опреме утврђују се као разлика између процењених нето прилива од продаје и исказаног износа средстава и признају се као приход или расход у билансу успеха.

Када се ревалоризирана средства продају, износ ревалоризације укључен у ревалоризациону резерву преноси се на нераспоређену добит.

Некретнине, постројења и опрема који су повучени из активне употребе и држе се ради отуђења, исказују се у износима по којима су исказани на дан повлачења средства из активне употребе.

На дан сваког биланса стања SMATSA доо процењује да ли постоји нека индиција о томе да је средство можда обезвређено. Уколико таква индиција постоји, SMATSA доо процењује износ средства који може да се поврати. Ако је надокнадива вредност средства мања од његове књиговодствене вредности књиговодствена вредност се своди на надокнадиву вредност и истовремено се смањују претходно формиране ревалоризационе резерве по основу тог средства. Ако нису формиране ревалоризационе резерве по основу средства чија је вредност умањена или су искоришћене за друге сврхе, за износ губитка од умањења вредности признаје се расход периода.

Ако на дан биланса стања постоје нагвештаји да претходно признат губитак од умањења вредности

не постоји или је умањен, врши се процена надокнадиве вредности тог средства. Губитак због умањења вредности признат у претходним годинама признаје се као приход, у случају да је примењен основни поступак вредновања некретнина, постројења и опреме, односно као повећање ревалоризационе резерве уколико је примењен алтернативни поступак вредновања некретнина, постројења и опреме, а књиговодствена вредност се повећава до надокнадиве вредности.

Процену фер вредности и остатка вредности средства (као и резидуалне вредности) врши овлашћени проценитељ, а у складу са MPC 16 - Некретнине, постројења и опрема уз евидентирање резултата процене на приходима, односно расходима.

Накнадни издатак који се односи на већ признате некретнине, постројења и опрему приписује се исказаном износу тог средства, ако је вероватно да ће прилив будућих економских користи да буде већи од првобитно процењене стопе приноса тог средства и да се набавна вредност/цена коштања накнадног издатка може поуздано утврдити.

9.4.2.3 Алат и инвентар

Средства алата и инвентара, чији је век употребе краћи од годину дана обавезно се исказују као обртна средства (као залихе), независно од тога колика је њихова набавна вредност. За ова средства не обрачунава се амортизација, већ се стављањем у употребу њихова целокупна вредност преноси на трошкове. Као стално средство признају се и подлежу амортизацији средства алата и ситног инвентара који се кал-

кулативно отписује, чији је корисни век трајања дужи од годину дана.

Средства алата и инвентара која не задовољавају ове услове исказују се као обртна средства (залихе). За истоврстан алат и инвентар који се заједно користи појединачна вредност се утврђује као збир појединачних вредности свих истоврсних алата и инвентара.

9.4.2.4 Резервни делови

Као стално средство признају се уграђени резервни делови, чији је корисни век трајања дужи од годину. Такви резервни делови, по уградњи, увећавају књиговодствену вредност средства у које су уграђени.

Резервни делови који не задовољавају услове из става 1. овог члана, приликом уградње, исказују се као трошак пословања.

9.4.2.5 Залихе

Залихе се рачуноводствено обухватају у складу са MPC 2 Залихе.

Залихе су средства у облику материјала или помоћних средстава која се троше у процесу производње или приликом пружања услуга.

Залихе обухватају основни и помоћни материјал који ће бити искоришћен у процесу производње или приликом пружања услуга.

Залихе материјала које се набављају од добављача мере се по набавној вредности или нето продајној вредности, ако је нижа.

Набавну вредност или цену коштања залиха чине сви трошкови набавке, и други трошкови настали довођењем залиха на њихово садашње место и стање. Трошкови набавке материјала обухватају набавну цену, увозне дажбине и друге порезе (осим оних

које предузеће може накнадно да поврати од пореских власти као што је ПДВ који се може одбити као претходни порез), трошкове превоза, манипулативне трошкове и друге трошкове који се могу директно приписати набавци материјала. Попусти, рабати и друге сличне ставке одузимају се при утврђивању трошкова набавке.

Процену нето продајне вредности залиха материјала врши посебна комисија коју образује Директор

SMATSA доо.

Обрачун излаза (утрошка) залиха материјала, врши се по методи просечне пондерисане цене.

Утврђивање пондерисане просечне цене врши се после сваког новог улаза материјала.

У условима пословања уз хиперинфлацију врши се усклађивање вредности залиха према индексу раста цена, у складу са MPC 29.

9.4.2.6 Краткорочна потраживања и пласмани

Краткорочна потраживања обухватају потраживања од купаца у земљи и иностранству по основу продаје робе и услуга.

Краткорочни пласмани обухватају кредите, хартије од вредности и остале краткорочне пласмане са роком доспећа, односно продаје од годину дана од дана биланса.

Краткорочна потраживања од купаца мере се по вредности из оригиналне фактуре.

Ако се вредност у фактури исказује у иностранској валути, врши се прерачунавање у извештајну валуту по средњем курсу важећем на дан трансакције.

Промене девизног курса од датума трансакције до датума наплате потраживања исказују се као курсне разлике у корист прихода или на терет расхода.

Потраживања исказана у иностранској валути на дан биланса прерачунавају се према важећем средњем курсу, а курсне разлике признају се као приход или расход периода.

Индијектан отпис, односно исправка вредности потраживања од купаца на терет расхода периода преко рачуна исправке вредности врши се код потраживања од купаца, у складу са законом про-

писаним роком од доспећа фактуре за наплату, уз процену наплативости сваког појединачног потраживања. Одлуку о индијектном отпису, односно исправци вредности потраживања од купаца, преко рачуна исправке вредности на предлог комисије за попис потраживања и краткорочних пласмана доноси Надзорни одбор SMATSA доо. Директан отпис потраживања од купаца на терет расхода периода се врши уколико је ненаплативост извесна и документована - предузеће није успело судским путем да изврши њихову наплату и потраживање је претходно било укључено у приходе предузећа. Одлуку о директном отпису потраживања од купаца доноси Надзорни одбор SMATSA доо на предлог комисије за попис потраживања и краткорочних пласмана и/или на основу годишњег извештаја ЕУРОКОНТРОЛ-а. Обрачун и наплата услуга обезбеђења ваздушног саобраћаја у ваздушном простору Републике Србије – Области информисања у лету Београд (FIR Београд), врши се у складу са важећим прописима и висини накнаде за коришћење услуга обезбеђења ваздушног саобраћаја у области терминалних контрола летења.

9.4.2.7 Готовина и готовински еквиваленти

Готовински еквиваленти и готовина чине део обртне (текуће) имовине правног лица, која се процењује по номиналној односно фер вредности у складу са MPC 39 – Финансијски инструменти: признавање и одмеравање и другим релевантним стандардима (MPC 32 – Финансијски инструменти: обелодањивање и презентација и MPC 7 – Извештај о токовима готовине). Готовина и готовински еквиваленти обухватају: но-

вац у благајни, депозите по виђењу код банака, друга краткорочна високо ликвидна улагања са првобитним роком доспећа до три месеца или краће (чекови и менице примљене на наплату, текућа улагања у хартије од вредности) и прекорачења по текућем рачуну. Прекорачења по текућем рачуну укључена су у обавезе по кредитима у оквиру текућих обавеза, у билансу стања.

9.4.2.8 Ванбилансна средства и обавезе

Ванбилансна средства/обавезе обухватају евиденцију за:

- примљене гаранције, дате гаранције, контрагаранције и обавезе по том основу.

9.4.2.9 Основни капитал

Основни капитал настаје приликом оснивања друштва по основу улога оснивача у SMATSA доо. Оснивачи SMATSA доо су Република Србија (92%) и Република Црна Гора (8%).

Иницијално, основни капитал се исказује у висини процењеног улога у SMATSA доо (односно чине га уплаћени капитал и уписани неуплаћени капитал). Промене на основном капиталу врше се искључиво

према правилима прописаним Законом о привредним друштвима, а све промене на основном капиталу региструју се код одговарајућег Регистра.

Основни капитал исказан у динарима се не мења према променама курса ЕУР-а иако је у Регистру уписана вредност у еврима.

9.4.2.10 Резерве

SMATSA доо има резерву формирану из нераспоређене добити док резерва не достигне најмање 20% основног капитала, што је регулисано Уговором о потврђивању континуитета пружања услуга у ваздушној пловидби у просторима Србије и Црне Горе.

9.4.2.11 Ревалоризационе резерве

Ревалоризационим резервама обухваћени су позитивни ефекти промена поштене (фер) вредности некретнина, постројења, опреме, нематеријалних улагања и других финансијских инструмената. Према MPC 16 и MPC 38 када се увећа књиговодствена вредност неког средства услед ревалоризације, позитиван ефекат ревалоризације исказује се у корист сопственог капитала као

ревалоризациона резерва. Смањење ревалоризационе резерве јавља се по основу негативне ревалоризације средства за која је претходно формирана ревалоризациона резерва. Негативни ефекат ревалоризације у случају реализације (отуђење и расхоровање средстава) јавља се уколико је по основу конкретног средства била исказана ревалоризациона резерва.

9.4.2.12 Нераспоређени добитак

Нераспоређени добитак се евидентира као нераспоређени добитак ранијих година и нераспоређени добитак текуће године. На рачуну Нераспоређени добитак ранијих година исказује се кумулирани нераспоређени добитак ранијих година, као и ефекат по основу промене рачуноводствене политике и исправке значајне материјалне грешке у складу са MPC 8 и усвојеним рачуно-

водственим политикама. Нераспоређени добитак текуће године настаје преносом резултата текуће године на рачун нераспоређеног добитка. Реализоване ревалоризационе резерве преносе се на Нераспоређени добитак текуће године преко Биланса стања.

9.4.2.13 Резервисања

Дугорочна резервисања обухватају резервисања у гарантном року, резервисања за задржане кауције и депозите, резервисања за трошкове реструктурирања предузећа, резервисања у вези са примањима запослених (МРС 19 – Накнаде запосленима) и остала дугорочна резервисања за покриће обавеза (правних или стварних), насталих као резултат прошлих догађаја, за које је вероватно да ће изазвати одлив ресурса који садрже економске користи, ради њиховог измиревања и које се могу поуздано проценити (на пример, спорови у току), као и резервисања за издате гаранције и друга јемства.

Дугорочна резервисања за трошкове и ризике прате се по врстама, а њихово смањење, односно укидање врши се у корист прихода.

Резервисања се не признају за будуће пословне губитке.

Резервисања се разликују од других обавеза као што су, на пример, обавезе према добављачима и обрачунате обавезе, јер је код њих присутна неизвесност у погледу рока настанка или износа будућих издатака који су потребни за измирење.

Мерење резервисања врши се у износу који је признат као резервисање и он представља најбољу процену издатка који је потребан за измирење са-

дашње обавезе на дан биланса стања.

Резервисања се испитује на дан сваког биланса стања и коригује тако да одражавају најбољу садашњу процену. Ако више није вероватно да ће одлив ресурса који представља економске користи бити потребан за измирење обавеза, резервисање се укида.

Резервисање је обавеза (законска или изведена) која постоји на дан биланса, али има неизван рок доспећа и износ.

SMATSA доо на рачуну Резервисања за накнаде и друге бенифиције запослених исказује дугорочна резервисања по основу бенефиција (отпремнине и јубиларне награде) које се исплаћују у складу са правима стеченим у току трајања и након престанка запослења, а у складу са МРС 19 – Примања запослених. Према МРС 19 исплате по основу отпремнина и јубиларних награда не терете период у којем је извршена исплата запосленима, већ врши укалкулисавање од датума запослења до датума када се врши исплата по основу стеченог права. По овом основу SMATSA доо резервише средства према процени овлашћеног актуара.

9.4.2.14 Обавезе

Обавезама се сматрају:

- дугорочне обавезе (обавезе према повезаним правним лицима и правним лицима са узајмним учешћем, дугорочни кредити, обавезе по дугорочним хартијама од вредности и остале дугорочне обавезе). Дугорочне обавезе доспевају у року дужем од годину дана од дана настанка, односно од дана биланса, а признају се и вреднују у складу са МРС 39 – Финансијски инструменти: признавање и одмеравање и другим релевантним МРС. SMATSA доо има формирану дугорочну обавезу по основу дугорочних кредита у иностранству.

Код признавања дугорочних обавеза по основу кредита SMATSA доо се руководило смерницама МРС 23 – Трошкови позајмљивања. Расходи камата и други трошкови позајмљивања који се непосредно могу приписати стицању, изградњи или изради квалификованог средства морају се капитализовати (приписати) набавној вредности (цени коштања) средства.

Период капитализације је период од почетка ула-

гања у средство које се квалификује (почетак капитализације) до момента када су суштински завршене све активности неопходне да би се средство припремило за планирану употребу или продају (престанак капитализације). Трошкови позајмљивања настали пре и после периода капитализације, без обзира на то да ли су настали по основу наменских или ненаменских позајмица за стицање конкретnog средства, признају се као расход периода. Према параграфу 23 МРС 23 капитализација трошкова позајмљивања се обуставља током продужених периода у којима је прекинут активан развој. Трошкови позајмљивања настали током продуженог периода у коме су прекинуте активности неопходне за припрему средства за планирану употребу или продају не могу да се капитализују, већ се приказују као расход периода (нпр. привремено одустајање од изградње започетог грађевинског објекта).

Обзиром да се кредит евидентира у страниј ва-

луту, на дан биланса обавеза се своди на средњи курс валуте и по том основу настају и књиже се позитивне и негативне курсне разлике;

- краткорочне финансијске обавезе (обавезе према повезаним правним лицима и правним лицима са узајамним учешћем, краткорочни кредити и остале краткорочне финансијске обавезе). SMATSA доо је евидентирало обавезу према Директорату цивилног ваздухопловства Републике Србије по основу потписаног Протокола ТОР04 број 184/9 од 20.08.2007. године;
- краткорочне обавезе из пословања (добављачи и остале обавезе из пословања). SMATSA доо је евидентирало све обавезе према домаћим и ино добављачима;
- остале краткорочне обавезе (обавезе по основу зарада и накнада зарада, обавезе према члановима Надзорног одбора и Скупштине SMATSA доо, обавезе према физичким лицима за накнаде по уговорима) и
- обавезе за порез на додатну вредност.

9.4.2.15 Текући и одложени порез на добит

Трошкови пореза за период обухватају текући и одложени порез. Порез се признаје у билансу успеха, осим до висине која се односи на ставке које су директно признате у капиталу. У том случају порез се такође признаје у капиталу.

Текући порез на добит се обрачунава на датум биланса стања на основу важеће законске пореске регулативе Републике Србије где SMATSA доо послује и остварује опорезиву добит. Руководство периодично врши процену ставки садржаних у пореској пријави са становишта околности у којима примењива пореска регулатива подлеже тумачењу, и врши резервисање, ако је примерено, на основу износа за које се очекује да ће бити плаћен пореским органима.

Одложени порез на добит се укалкулисава у пуном износу, коришћењем методе обавеза, за привремене разлике које настану између пореске основице средстава и обавеза и њихових књиговодствених

Краткорочним обавезама сматрају се обавезе које доспевају у року од годину дана од дана састављања финансијских извештаја.

Обавеза је свака уговорена обавеза:

- a) предаје готовине или другог финансијског средства другом предузећу или
- b) размене финансијских инструмената са другим предузећем под потенцијално неповољним условима.

Приликом почетног признавања SMATSA доо мери финансијску обавезу по њеној набавној вредности која представља поштену вредност надокнаде која је примљена за њу. Трансакциони трошкови се укључују у почетно мерење свих финансијских обавеза.

Обавезе у иностраној валути, као и обавезе са валутном клаузулом, процењују се на дан састављања финансијских извештаја по средњем курсу стране валуте. Разлике које се том приликом обрачунавају обухватају се као расход или приход периода.

Смањење обавеза по основу закона, ванпарничног поравнања и слично врши се директним отписивањем.

износа у финансијским извештајима. Међутим, уколико одложени порез на добит, под условом да није рачуноводствено обухваћен, проистекне из иницијалног признавања средства или обавезе у некој другој трансакцији осим пословне комбинације која у тренутку трансакције не утиче ни на рачуноводствену ни на опорезиву добит или губитак, тада се он рачуноводствено не обухвата. Одложени порез на добит се одмерава према пореским стопама (и закону) које су на снази до датума биланса стања и за које се очекује да ће бити примењене у периоду у коме ће се одложена пореска средства реализовати или одложене пореске обавезе измирити.

Одложено пореско средство се признаје до износа за који је вероватно да ће будућа добит за опорезивање бити расположива и да ће се привремене разлике измирити на терет те добити.

9.4.2.16 Приходи и расходи

Приходи обухватају приходе од уобичајених активности SMATSA доо и добитке. Приходи од уобичајених активности су приходи од пружања услуга у ваздушном саобраћају, приходи од вршења услуге калибраже, школовања пилота и контролора, приходи од субвенција, дотација, компензација и повраћаја дажбина по основу продаје услуга и други приходи који су обрачунати у књиговодственој исправи, независно од времена наплате.

Добици представљају друге ставке које задовољавају дефиницију прихода и могу, али не морају да проистекну из уобичајених активности SMATSA доо. Добици представљају повећање економских користи и као такви по природи нису различити од прихода. Добици укључују добитке проистекле из продаје дугорочних средстава, нереализоване добитке; на пример, оне што резултирају из пораста исказане вредности дугорочних средстава. Добици се признају на нето основи, након умањења за одговарајуће расходе.

Различите врсте средстава могу да буду примљене или увећане преко прихода, примери укључују готовину, потраживања и робу и услуге које су примљене у замену за испоручене производе и услуге. Приходи такође могу настати из измирења обавезе по основу отплате преосталог дуга.

SMATSA доо признаје приход када се износ прихода може поуздано измерити, када је вероватно да ће у будућности SMATSA доо имати економске користи и када су испуњени посебни критеријуми за сваку од активности. Износ прихода се не сматра поуздано мерљивим све док се не реше све потенцијалне обавезе које могу настати у вези са продајом. Своје процене SMATSA доо заснива на резултатима из претходног пословања, узимајући у обзир тип купца, врсту трансакције и специфичности сваког посла.

Приход од уговора са фиксном ценом (за пружање услуга школовања контролора, пилота и услуга калибраже) признаје се по методу степена завршености. Приходи од услуга исказани су сразмерно степену завршености услуге на дан билансирања. Приход од камата се признаје на временски пропорционалној основи.

Приходи по основу ефеката валутне клаузуле обухватају позитиван ефекат уговорене ревалоризације и валутне клаузуле.

SMATSA доо на рачуну 692 евидентира Приходе по основу исправки грешака из ранијих година које нису материјално значајне. На датум билансирања (31.12.) пословни догађаји евидентирани на рачу-

ну 692 рекласификују се у корист рачуна нераспоређене добити, уколико представљају материјално значајну грешку.

Укупне пословне расходе чине: трошкови материјала, трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи, трошкови амортизације и резервисања, трошкови производних услуга и нематеријални трошкови независно од момента плаћања.

Издаци за рекламу, пропаганду и репрезентацију морају да буду веродостојни, односно документовани, да су настали и да су плаћени. Као издаци за репрезентацију могу да се признају веродостојно документовани трошкови по следећим основама: угоститељске услуге за пословне партнере ради закључења и реализације уговора или другог облика пословне сарадње, давање производа пословним партнерима, угоститељске услуге поводом прослава јубилеја и слично.

SMATSA доо на рачуну 592 евидентира расходе по основу исправки грешака из ранијих година које нису материјално значајне. На датум билансирања (31.12.) пословни догађаји евидентирани на рачуну 592 рекласификују се на терет рачуна нераспоређене добити, уколико представљају материјално значајну грешку.

Губици представљају друге ставке које задовољавају дефиницију расхода и могу, али не морају, да проистекну из уобичајених активности SMATSA доо. Губици представљају смањење економских користи и као такви нису по својој природи различити од других расхода.

Губици укључују, на пример, оне који су последица катастрофа, као што су пожар и поплава, али и оне који су произашли из продаје дугорочних средстава. Дефиниција расхода, такође, укључује нереализоване губитке, на пример, оне произашле из ефеката пораста курса стране валуте у вези са задуживањем у тој валути. Када се губици признају у билансу успеха, приказују се посебно, због тога што је сазнање о њима корисно при доношењу економских одлука. Губици се обично приказују на нето основи, након умањења за одговарајуће приходе.

9.4.2.17 Камате и други трошкови позајмљивања

Камате и остали трошкови позајмљивања SMATSA доо обухватају се у складу са MPC 23 Трошкови позајмљивања.

Расходи камата и други трошкови позајмљивања који се непосредно могу приписати стицању, изградњи или изради квалификованог средства морају се капитализовати (приписати) набавној вредности (цени коштања) средства.

Трошкови позајмљивања настали током продуженог периода у коме су прекинуте активности неопходне за припрему средства за планирану употребу или продају не могу да се капитализују, већ се приказују као расход периода (нпр. привремено одустајање од изградње започетог грађевинског објекта).

9.4.2.18 Накнадно установљене грешке

Исправка накнадно установљених материјално значајних грешака врши се преко рачуна нераспоређене добити из ранијих година, односно нераспоређеног губитка ранијих година на начин утврђен MPC 8 Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке.

Материјално значајном грешком сматра се грешка

која је у појединачном износу или у кумулативном износу са осталим грешкама већа од 3% укупних прихода.

Накнадно установљене грешке које нису материјално значајне исправљају се на терет расхода, односно у корист прихода периода у коме су идентификоване.

9.4.2.19 Функционална валута и валута приказивања

Функционална валута и валута приказивања SMATSA доо у складу са MPC 21 Ефекти промена девизних курса је динар.

9.4.3 Управљање финансијским ризиком

9.4.3.1 Фактори финансијског ризика

Пословање SMATSA доо је изложено различитим финансијским ризицима: тржишни ризик (који обухвата ризик од промена курса страних валута, ризик од промене фер вредности каматне стопе, каматни ризик готовинског тока, ризик од промене цена), кредитни ризик, ризик ликвидности и ризик токова готовине. Управљање ризицима у SMATSA доо је усмерено на настојање да се у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта потенцијални негативни утицаји на финансијско пословање SMATSA доо сведу на минимум. SMATSA доо ко-

ристи изведене финансијске инструменте како би се заштитило од неких облика ризика.

Ризицима управља руководство SMATSA доо у складу са препорукама Надзорног одбора. Руководство SMATSA доо идентификује и процењује финансијске ризике и дефинише начине заштите од ризика у сарадњи са пословним јединицама SMATSA доо.

Руководство SMATSA доо правовремено и прецизно доноси своје пословне одлуке и тиме се штити од кредитног и тржишног ризика.

9.4.3.2 Циљеви управљања финансијским ризицима

Финансијски ризици укључују:

- тржишни ризик (девизни и каматни),
- кредитни ризик и
- ризик ликвидности.

Финансијски ризици се сагледавају на временској основи и превасходно се избегавају смањењем изложености SMATSA доо овим ризицима. SMATSA доо не користи никакве финансијске инструменте

како би избегло утицај финансијских ризика на пословање из разлога што такви инструменти нису у широкој употреби, нити постоји организовано тржиште таквих инструмената у Републици Србији.

9.4.3.2.1 Тржишни ризик (девизни и каматни)

У свом пословању SMATSA доо је изложено финансијским ризицима од промена курса страних валута (SMATSA доо послује у међународним оквирима) и промена каматних стопа. Ризик проистиче из будућих трговинских трансакција, признатих средстава и обавеза и нето улагања у инострана пословања. Ризик од промене курса страних валута настаје када су будуће трансакције и признања средства и обавезе исказане у валути која није функционална валута SMATSA доо.

Изложеност тржишном ризику се сагледава преко анализе сензитивности. Није било значајнијих промена у изложености SMATSA доо тржишном ризику, нити у начину на који SMATSA доо управља или мери тај ризик.

Основни финансијски инструменти SMATSA доо су готовина и готовински еквиваленти, потраживања, финансијски пласмани који настају директно из по-

словања SMATSA доо, као и дугорочни и краткорочни зајмови, обавезе према добављачима и остале обавезе чија је основна намена финансирање текућег пословања SMATSA доо. Обавезе према добављачима измирене су делимично у току јануара и фебруара 2017. године.

Политика руководства SMATSA доо у погледу управљања ризику је да заштити између 90% и 100% очекиваних токова готовине (углавном прихода од извршених услуга и трошкова набавке опреме и резервних делова) у свакој од главних валута у току наредних 12 месеци. Процент наплате рутних накнада за услуге пружене ино комитентима износио је приближно 99,48%. Процент наплате за терминалне услуге ино комитентима износио је приближно 84%, а од домаћих комитената приближно 99%.

9.4.3.2.1.1 Девизни ризик

SMATSA доо је изложено девизном ризику првенствено преко готовине и готовинских еквивалената, потраживања од купаца, дугорочних кредита и обавеза према добављачима који су деноминирани у иностраној валути. SMATSA доо не користи посебне финансијске инструменте као заштиту од ризика, обзиром да у Републици Србији такви инструменти нису уобичајени.

Стабилност економског окружења у којем SMATSA доо послује, у великој мери зависи од мера Владе у привреди, укључујући и успостављање одговарајућег правног и законодавног оквира.

SMATSA доо је осетљиво на промене девизног курса евра (EUR) и америчког долара (USD). Финансијска средства су структурално претежно састављена од ненаплаћених потраживања од купаца (највећим делом се односи на дуговања ино компанија) и од готовине и готовинских еквивале-

ната (девизни рачун). Обавезе се састоје од дугорочних кредита и обавеза према добављачима. Дугорочни кредити се евидентирају у иностраној валути, док се обавезе према добављачима за опрему и резервне делове евидентирају у иностраној валути, а обавезе према добављачима за фиксне месечне обавезе (струја, ПТТ, гориво итд.) евидентирају у домаћој валути. Наведена средства и обавезе се курсирају на дан 31.12. текуће године и по том основу се књиже курсне разлике. Резултат пословања једним делом зависи од финансијских прихода и расхода. Процент учешћа финансијских прихода (позитивне курсне разлике) у укупним приходима у 2016. години износио је 0,99% (2015. године 0,85%). Процент учешћа финансијских расхода (негативне курсне разлике) у укупним расходима у 2016. години износио је 0,91% (2015. године 0,72%).

9.4.3.2.1.2 Каматни ризик

SMATSA доо је изложено ризику од промене каматних стопа на обавезе код којих је каматна стопа варијабилна. Овај ризик зависи од финансијског

тржишта те SMATSA доо нема на располагању инструменте којим би ублажило његов утицај.

9.4.3.2.2 Кредитни ризик

Кредити дати по променљивим каматним стопама излажу SMATSA доо каматном ризику новчаног тока. Кредити дати по фиксним каматним стопама излажу SMATSA доо ризику промене фер вредности кредитних стопа. У току 2015. и 2016. године, кредити SMATSA доо са фиксном и променљивим каматним стопама су били изражени у страниј валути.

Анализе осетљивости су показале да промене каматних стопа по кредиту од EBRD не доводе SMATSA доо у каматни ризик. Повећање или смањење од 1% представља, од стране руководства, процену реално могуће промене у каматним стопама. Закључак је да та промена не би битно утицала на финансијски резултат SMATSA доо.

9.4.3.2.2.1 Рацио задужености:

Обзиром да предузеће располаже већим износом кредита од износа готовине и готовинских еквивалената (2,248,945 и 2,629,516 хиљада динара), то значи да SMATSA доо има рацио задужености који се може приказати на два начина:

- $\text{Позајмљени извори/Укупни извори} \times 100 = 3,294,044/17,380,302 \times 100 = 18,95\%$
- $\text{Дугорочни кредити/Капитал} + \text{Дуг.обавезе} \times 100 = 2,248,945/15,032,774 \times 100 = 14,96\%$

Први се користи да покаже учешће позајмљених извора у укупном капиталу и допринос позајмљеног капитала финансирању активе. Показатељ задужености (рацио задужености) показује да је у сваком динару расположивих извора SMATSA доо садржано 0,1895 динара туђих извора (апсолутно), односно да задуженост предузећа износи 18,95% укупних извора финансирања (релативно). То значи да на расположиву имовину предузећа повериоци полажу право у висини степена задужености.

Други рацио се користи да покаже учешће дугорочног позајмљеног капитала у укупном дугорочном ка-

питалу (сопственом и позајмљеном), што је у тесној вези са степеном рентабилности и брзином ослобађања капитала кроз отпис (амортизација). Учешће дугорочних кредита у укупним дугорочним изворима учествују са 14,96%. Високо учешће обавеза у укупном капиталу и дугорочних обавеза у основном капиталу је прихватљиво и неће угрозити сигурност и ликвидност јер је ниво расположивих готовинских еквивалената висок.

SMATSA доо нема заложена средства ради обезбеђења кредита.

9.4.3.2.3 Ризик ликвидности

Ликвидност се дефинише као способност предузећа да извршава новчане обавезе у пуном износу и на време, а да при томе очува потребан обим и структуру обртних средстава за обављање текућег пословања и кредитни бонитет. Одржавање платежне способности (ликвидности) превасходно је захтев наметнут SMATSA доо од стране повериоца (кредитора), односно правног система.

Ликвидност представља покривеност краткорочних обавеза обртним средствима.

Руководство SMATSA доо је одржавало ликвидност пословања адекватним финансирањем реалног дела обртних средстава (залиха) дугорочним

капиталом и водећи рачуна да номинална актива (потраживања + готовина) увек буде финансирана краткорочним обавезама под условом једнаке брзине обртања, што значи под условом да је брзина доспевања краткорочних обавеза одговарала брзини наплате потраживања.

Опрезно управљање ризиком ликвидности подразумева одржавање довољног износа готовине, као и обезбеђење адекватних извора финансирања преко одговарајућег износа кредитних обавеза и могућност.

Извештај независног ревизора

MOORE STEPHENS REVIZIJA I RAČUNOVODSTVO

Privredno društvo za reviziju računovodstvo i konsalting
"MOORE STEPHENS Revizija i Računovodstvo" d.o.o.
Studentski Trg 4/V, 11000 Beograd, Srbija
Tel: +381 (0) 11 3283 440, 3281 194; Fax: 2181 072
E-mail: office@revizija.co.rs, www.revizija.co.rs
Matični broj/ID: 06974848; PIB/VAT: 100300288

Broj: 109/17

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Udelačarima "Kontrole letenja Srbije i Crne Gore SMATSA" d.o.o., Beograd

Izveštaj o finansijskim izveštajima

Izvršili smo reviziju priloženih godišnjih finansijskih izveštaja "Kontrole letenja Srbije i Crne Gore SMATSA" d.o.o., Beograd (dalje u tekstu i: Društvo), koji uključuju bilans stanja na dan 31. decembra 2016. godine, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan, kao i napomene uz finansijske izveštaje koje uključuju pregled značajnih računovodstvenih politika i druge objašnjavajuće informacije.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji, kao i za ustrojavanje neophodnih internih kontrola koje omogućuju pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže greške, bilo namerne ili slučajne.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o ovim finansijskim izveštajima na osnovu svoje revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo u skladu sa etičkim zahtevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj meri, uverimo da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i obelodanjivanjima datim u finansijskim izveštajima. Izbor postupaka je zasnovan na revizorskom prosuđivanju, uključujući procenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalim usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izveštaja, u cilju osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe, uključuje ocenu primenjenih računovodstvenih politika i značajnih procena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocenu opšte prezentacije finansijskih izveštaja.

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za naše revizorsko mišljenje.

Mišljenje

Po našem mišljenju, godišnji finansijski izveštaji istinito i objektivno po svim materijalno značajnim pitanjima, prikazuju finansijsko stanje "Kontrole letenja Srbije i Crne Gore SMATSA" d.o.o., Beograd na dan 31. decembra 2016. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za poslovnu godinu završenu na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srbiji i računovodstvenim politikama obelodanjenim u napomenama uz finansijske izveštaje.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Udeličarima "Kontrola letenja Srbije i Crne Gore SMATSA" d.o.o., Beograd - Nastavak

Izveštaj o ostalim regulatornim zahtevima

U skladu sa zahtevima koji proističu iz člana 30. Zakona o reviziji („Sl. glasnik RS“ br. 62/2013) izvršili smo proveru usklađenosti godišnjeg izveštaja o poslovanju sa godišnjim finansijskim izveštajima Društva. Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje godišnjeg izveštaja o poslovanju u skladu sa važećom zakonskom regulativom. Naša odgovornost je da sprovođenjem revizorskih postupaka u skladu sa Međunarodnim standardom revizije 720 - Odgovornost revizora u vezi sa ostalim informacijama u dokumentima koji saдрže finansijske izveštaje koji su bili predmet revizije, iznesemo svoj zaključak u vezi sa usklađenosti izveštaja o poslovanju sa finansijskim izveštajima Društva.

Na bazi sprovedenih revizorskih postupaka nismo uočili materijalno značajne nekonzistentnosti, koje bi ukazivale da godišnji izveštaj o poslovanju za 2016. godinu nije usklađen sa godišnjim finansijskim izveštajima Društva za istu poslovnu godinu.

U Beogradu, 26. maja 2017. godine

„MOORE STEPHENS
Revizija i Računovodstvo“ d.o.o., Beograd

Nelinda Karanjac Nikolić
Ovlašćeni revizor

„MOORE STEPHENS
Revizija i Računovodstvo“ d.o.o., Beograd

Bogoljub Aleksić
Direktor

11

Ознаке и скраћенице

ADI	Аеродромска контрола-инструментална
ADQ	Aeronautical Data Quality
AFIS	Aerodrome Flight Information Services (Аеродромско информисање у лету)
AIP	Aeronautical Information Publication (Зборник ваздухопловних информација)
AIS	Aeronautical Information Services (Услуге ваздухопловног информисања)
ANS	Пружање услуга у ваздушној пловидби
ANSP	Пружалац услуга у ваздушној пловидби
APP	Прилазна контрола летења (Approach Control)
APS	Овлашћење прилазне контроле летења-надзорне
ATC	Air Traffic Control (Контрола летења)
ATFM	Air Traffic Flow Management (Управљање протоком ваздушног саобраћаја)
ATM	Air Traffic Management (Управљање ваздушним саобраћајем)
ATS	Air Traffic Services (Услуге у ваздушном саобраћају)
BHANSNA	Bosnia and Herzegovina Air Navigation Service Agency
BSO	Основни циљ
CAT	Category (Категорија)
CCL	Croatia Control (Хрватска контрола зрачне пловидбе)
CNS	Услуге комуникације, навигације и надзора
CRCO	Central Route Charges Office (Централни биро за наплату рутних накнада)
CRDS	Centre of Research, Development and Simulation (Hungarocontrol)
CS	Centralised Services (Централизовани сервиси)
EAIMS	European ATM Information Management Service
DCT	Direct (in relation to flight plan clearances and type of approach)
DME	Distance Measuring Equipment (Уређај за мерење одстојања)
DPS	Data Processing System (Систем за обраду података лета)
DVOR	Doppler VOR (Доплер VOR)
EAD	Европска AIS база података
EASA	European Aviation Safety Agency (Европска агенција за безбедност у ваздушном саобраћају)
EMS	Систем заштите животне средине
ENV	Environment (Заштита животне средине)
ESARR	Eurocontrol Safety Regulatory Requirements (Еуроконтрол регулаторно безбедносни захтеви)
EUROCONTROL	European Agency for the Safety of Air Navigation (Европска организација за безбедност ваздушне пловидбе)
FIR	Flight Information Region (Област информисања у лету)
FL	Flight level (Ниво лета)
FRA	Free Route Airspace (Простор слободног планирања рута)
ICAO	International Civil Aviation Organization (Међународна организација цивилног ваздухопловства)
ICASC	Међународни комитет за ваздухопловне стандарде и калибражу

IFIS	Међународни симпозијум о калибражи
IFR	Instrument flight rules (Правила инструменталног летења)
ILS	Instrument Landing System (Систем за инструментално слетање)
INO	International NOTAM Operations
IP	Интернет протокол
ISO	Међународна организација за стандардизацију
LLZ	Localizer
LRD	Long Range DCTs
LSSIP	Local Single Sky ImPlementation
LVP	Low Visibility Procedures (Поступци при смањеној видљивости)
LYBE	Аеродром Београд
LYNI	Аеродром Ниш
MCC	Дозвола пилота авиона са вишечланом посадом
MED	Medical
MET	Aeronautical Meteorological Services (Ваздухопловне метеоролошке услуге)
METSP	MET Service Providers (Пружаоци МЕТ услуга)
MTBO	Средње време између отказа
MTOW	Maximum take of weight (Максимална тежина ваздухоплова при полетању)
NM	Network Manager
NOTAM	Telekomunikacijski distribuirana poruka koja sadrži informacije o uspostavljanju, stanju ili izmeni vazduhoplovnog sredstva, službe, postupka ili opasnosti, čije je blagovremeno poznavanje neophodno osoblju koje učestvuje u pripremi i izvršenju letenja
OJTI	Обука на послу за инструкторе контролора летења
PAMS	Published AIP Management System
PPL	Private Pilot Licence (Дозвола приватног пилота авиона)
PRU	Performance Review Unit
PSR	Primary Surveillance Radar (Примарни надзорни радар)
RAT	Risk Analysis Tool (Алат за управљање ризиком)
SAF	Одељење за безбедност ваздушног саобраћаја
SDO	Static Data Operations
SEAFRA	South East Axis Free Route Airspace (Концепт слободног планирања рута на југоисточној оси)
SES	Single European Sky (Јединствено европско небо)
SESAR	Single European Sky ATM Research
SMATSA	Serbia and Montenegro Air Traffic Services SMATSA Ilc (Контрола летења Србије и Црне Горе SMATSA доо Београд)
SMS	Safety Management System (Систем управљања безбедношћу)
SSR	Secondary Surveillance Radar (Секундарни надзорни радар)
SUSAN	SMATSA Upgrade of System for Air Navigation (Програм модернизације контроле летења)
TAF	Aerodrome forecast (Прогноза за аеродром)
TCL	Terminal Control Rating Training
UIR	Област летних обавештења на већим висинама
VCS	Voice Communication System (Систем за гласовну комуникацију)
VOR	Very High Frequency Omni-directional Range
АКЛ	Аеродромска контрола летења
АЦВ	Агенција за цивилно ваздухопловство Црне Горе
ДЦВ	Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије
ЗРНС	Земаљска радио- навигациона средства
КЛ	Контрола летења
ПСС	Полетно-слетна стаза
ЦКЛ	Центар контроле летења

12

Индекс табела, шема и слика

12.1 Индекс табела

ТАБЕЛА 1	Флукуације запослених у 2016. години по месецима	11
ТАБЕЛА 2	Степен реализације обука у оквиру центра за обуку ANS особља	18
ТАБЕЛА 3	Обуке у оперативним јединицама контроле летења у 2016. години	19
ТАБЕЛА 4	Циљане и остварене вредности SMS индикатора по захтеву ДЦВ за 2016. годину	22
ТАБЕЛА 5	Циљане и остварене вредности SMS индикатора по захтеву АЦВ за 2016. годину	23
ТАБЕЛА 6	Циљане и остварене вредности индикатора безбедности по захтеву ДЦВ за 2016. годину	24
ТАБЕЛА 7	Циљане и остварене вредности сигурносних индикатора по захтеву АЦВ за 2016. годину	26
ТАБЕЛА 8	Циљане и остварене вредности индикатора капацитета по захтеву ДЦВ у 2016. години	27
ТАБЕЛА 9	Анализа испуњености циљева квалитета за 2016. годину	30
ТАБЕЛА 10	Додатни показатељи/индикатори успешности пословања у 2016. години	32
ТАБЕЛА 11	Одговори на питања из упитника о ефикасности ваздухопловних метеоролошких услуга SMATSA доо за 2016. годину	34
ТАБЕЛА 12	Резултати анкете о задовољству корисника услуга обуке пилота у оквиру SMATSA ваздухопловне академије у 2016. години	34
ТАБЕЛА 13	Резултати анкете о задовољству корисника услуга калибраже ЗРНС из ваздуха у 2016. години	35
ТАБЕЛА 14	Биланс успеха, у хиљадама динара	35
ТАБЕЛА 15	Активна, биланс стања, у хиљадама динара	38
ТАБЕЛА 16	Пасивна, биланс стања, у хиљадама динара	41
ТАБЕЛА 17	Извештај о новчаним токовима, у хиљадама динара	43

12.2 Индекс слика

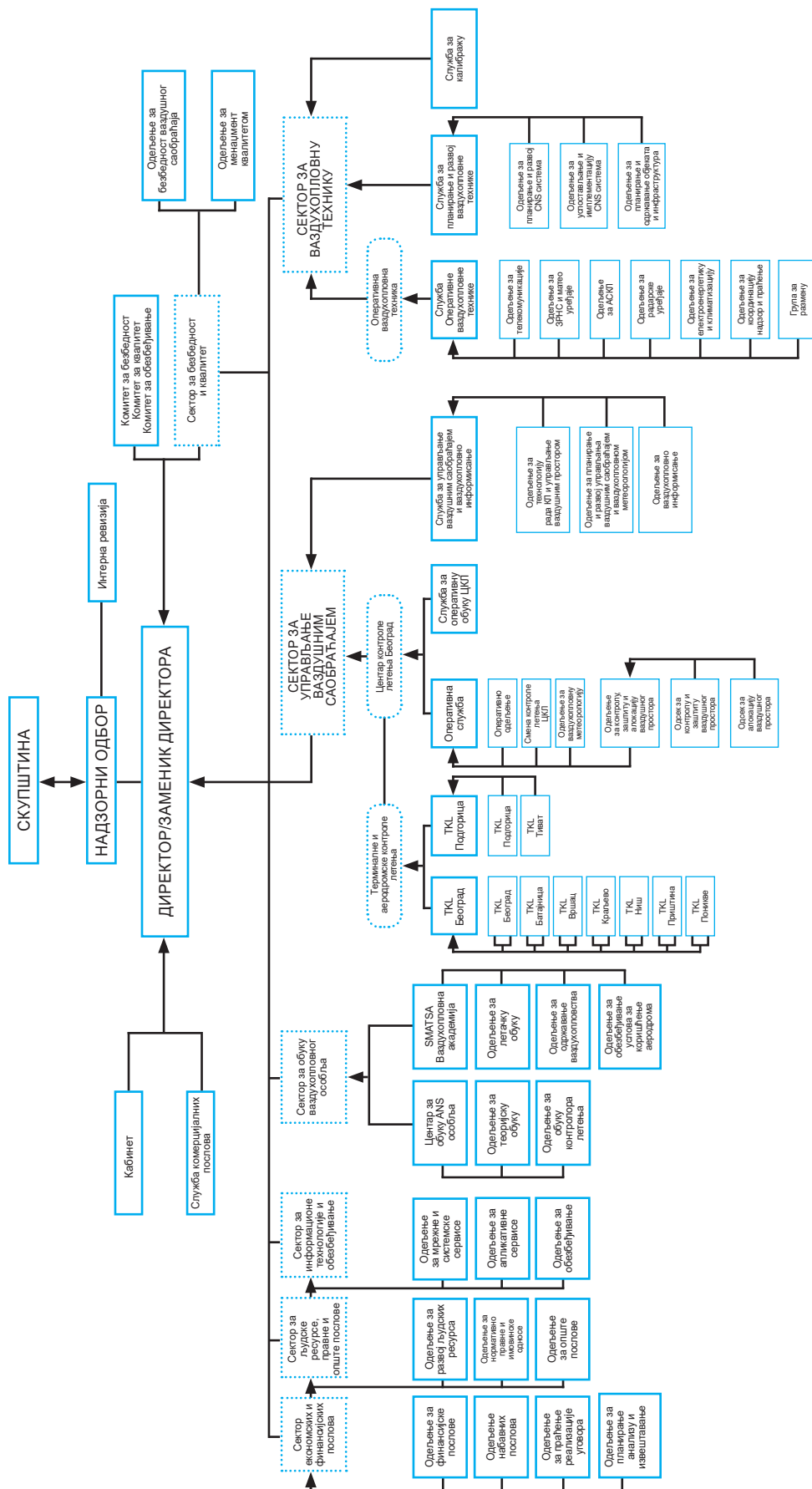
СЛИКА 1	Територија изнад које smatsa доо пружа услуге у ваздушној пловидби	7
СЛИКА 2	Број летова у периоду од 2009. до 2016. године	8
СЛИКА 3	Расподела летова у 2016. години	8
СЛИКА 4	Вршни дан и вршни сат у периоду од 2009. до 2016. године	8
СЛИКА 5	Учешће појединих типова ваздухоплова у 2016. години	9
СЛИКА 6	Број полетања и слетања по аеродромима у периоду од 2009. до 2016. године	9
СЛИКА 7	Расподела саобраћаја на појединим аеродромима у 2016. години	9
СЛИКА 8	Број сервисних јединица у периоду од 2009. до 2016. године	10
СЛИКА 9	Просечна дужина лета и просечан MTOW у FIR београд у периоду од 2009. до 2016. године	10
СЛИКА 10	Јединица рутне накнаде у 2016. години	11
СЛИКА 11	Структура запослених према полу	12
СЛИКА 12	Структура запослених према квалификационим групама	12
СЛИКА 13	Старосна структура запослених	12
СЛИКА 14	Јединица рутне накнаде за зону наплате "Србија - Црна Гора – Kfor" и SMATSA доо у 2016. години	28
СЛИКА 15	Ефикасност хоризонталног лета у 2016. години за србију и црну гору (извор: eurocontrol/pru)	29

13

Прилози

Р.бр.	Назив прилога	Број страна прилога
1	Организациона структура SMATSA доо	1

Трг Николе Пашића 10, 11000 Београд,
Република Србија, п.ф. 640

www.SMATSA.rs